

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

VOL. LXI Gruodis - December 2, 1976 Nr. 48

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DETENTĖS KELIU

Neišvengiama Carterio politikos kryptis

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

'... Nepaisant to, ką Carteris pasirinko (savo Valstybės Sekretorium) - ar ką jis kalbėjo rinkiminės kampanijos metu - reali politika stums Carterio administraciją testuoti detentę su Maskva' - praneša Kremliaus vilti Newsweek korespondentas F. Coleman. Negali sakyti, kad ta viltis nebūtų pagrįsta logika. Tiesa, 8 metai detentės daug amerikiečių nuvylė, tačiau kokia yra alternatyva?

Rašydamas apie 'Kissingerio palikimą' N.Y. Times diplomatinis korespondentas Leslie H. Gelb tarp kitko pastebi:

Detentė buvo tai, kas labiausiai rūpėjo Kissingeriui ir Nixonui. Tai ir buvo jų didžiausias užsimojimas (grand design), jų bilietas į pasaulio istoriją. Bet tai nebuvo jų vienu išradimas. Detentės šaknys siekia Eisenhowerį ir Kennedy. Jau Johnsonas susitarė su Brežnevui 1968 m. pradėti derybas dėl atominių ginklų apribojimo. Bet Johnsonas pradėjo delsti, kai sovietai išvygo į Čekoslovakiją, ir tas jėgos pavartojimas prieš 'brolįšką' socialistinę valstybę, paskatino Kiniją merkti akį Washingtonui. Viskas tas prasidėjo dar prieš Nixono inauguraciją. Jo inaišas - ir Kissingerio - buvo tą augančią Rytų-Vakarų susiartinimo tendenciją paversti Amerikos politikos centriniu objektu. Jų mintyse buvo du tikslai. Detentę jie norėjo panaudoti, kad Maskva apmalšintų Hanojaus ambicijas ir tuo būdu igoalintų JAV atitraukti savo kariuomenę iš Indokinijos. Antras tikslas buvo nustatyti jėgos balansą. Jie buvo įsitikinę, kad sovietų karinė jėga ir ita ka augs toliau, tuo tarpu amerikiečių valia tam pasipriešinti dėl Vietnamo patyrimo mažės. Jų strategija buvo 'detente' paversti nauja Sovietų Sąjungos sulaikymo (containment) politika, o gal net geriau: pačių sovietų susilaikymu.

Jų pirmasis žingsnis buvo sugriauti tą ideologinį barjerą, kuris namuose prieštaraavo deryboms. Su velniu, žinoma, negalima derėtis, tačiau kalbėtis su priešu (adversary) leistina. Dėl to Nixonas pranešė pasauliui, kad šaltojo karo 'izmai' neturi vietos jos diplomatijoje. Ant ras žingsnis buvo itikinti sovietų valdančius sluoksnius,

kad detentė jiems apsimoka, kad ji atidaro Maskvai kelią į Vakarų kreditus, javus ir technologiją, kartu patenkinant sovietų 'statuso' ambiciją - pripažįstant ją 'supervalstybe', lygia su JAV. Nixonas ir Kissingeris bandė pažadinti tuos interesus sudarydami įvairias sutartis ir suitarimus ir tokiu būdu itraukiant rusus į teisinį tinklą ...

Tokia buvo 'detentes' idėja iš amerikiečių pusės. Bėda buvo tik ta, kad amerikiečių nenorui kariauti didėjant Maskva nematė reikalo geriau elgtis. Ir tą numatant, nereikėjo skubėti su 'dovonom' kaip leidimu pirkti kompiuterius, javus ir harmonijos demonstracijos erdvėse. Vienu žodžiu išėjo taip, kad sovietai už tai, ką gavo, patys nieko nesumokėjo.

Netgi Helsinkio aktas ir tas laikomas Kissingerio klaida. Apie tą aktą Gelb rašo: 'Tame akte JAV prisidėjo prie Europos kraštų, sutin (Nukelta į 2 psl.)

Neolituanių iškilmingos sueigos užbaigimas. Išnešamos vėliavos. Prie stalo naujoji Chicago padalinio valdyba. Iš kairės: arbiter elegantiarum, vėliavnešiai, valdybos narė V. Mažeikienė, pirm. Z. Mikužis, vyr. valdybos pirm. M. Šimkus, vicepirm. K. Kaveckas, išd. A. Juodvalkis, sekr. L. Regis ir jun. tėvūnas A. Modestas.

V. A. Račkausko nuotr.

KORP! NEO-LITHUANIA CHICAGOJE ATŠVENTĖ

54 METŲ SUKAKT!

ANTANAS JUODVALKIS

Šventė pradėta 1976 m. lapkričio 13 d. pamaldomis tėvų jėzuitų koplyčioje už žuvusius, nukankintus ir mirusius korporantus. Mišias at-

našavo kun. A. Tamošaitis, S.J. ir pasakė atitinkamą pamokslą. Po pamaldų, visi dalybiai su Korp! vėliava, nužgiavo prie žuvusiems už Lietuvos laisvę paminklo ir padėjo gėlių puokštę, pagerbdami kritusius laisvės kovotojus. Pirm. dr. Živilė Modestienė savo žodyje iškėlė savanorių-kūrėjų auką ginant Lietuvos laisvę ir išryškino partizanų pastangas išsivaduoti iš rusiškojo komunizmo okupacijos. Prie šių pastangų veiksmingai prisidėjo ir korporacija Neo-Lithuania bei paskiri korporantai. Pagerbimas baigtas visiems sugiedojus Lietuvos himną.

Pagerbė žuvusius kovotojus, dalis neolituanių nuvyko į šv. Kazimiero ir tautinės lietuvių kapines ir aplankė ten palaidotus korporantus. Prie kiekvieno kapo stabtelėjo, sukalbėjo Amžiną Atilsį ir padėjo po rožę. Tur būt Korp! Neo-Lithuania yra vienintelė organizacija, savo šventės išvakėrėse, aplankanti mirusius savo narius. Vakare minėjimas buvo tęsiamas, korporacijos herbu papuoštoje, Lietuvių Tautinių Namų salėje iškilminga sueiga.

Įnešus Korp! vėliavą ir valdybai užėmus vietas prie prezidiumo stalo, buvo sugiedotas Lietuvos himnas. Žodį tarė pirm. Živilė Modestienė. Ji minutei nuklysta į 1922 m. lapkričio 11 d., kada trylika ryžtingų studentų paskelbė LST Korp! Neo-Lithuania įsteigimą Lietuvos universitete, jos nueitą kelią ir atsi-

steigimą tremtyje. Sveikino gausiai susirinkusius svečius ir kolegas korporantus, pasidžiaugė naujų senjorų įsi jungimu į Korp! Neo-Lithuania eiles.

Ilgesnį žodį pasakė vyr. valdybos pirm. Mečys Šimkus. Štai kelios ištraukos iš jo kalbos: 'Korp! Neo-Lithuania steigėjų pagrindiniai tikslai - lietuvių tautos gerovė, jos didybė, o jos nariams auklėtis tauriomis, kilniomis bei valingomis asmenybėmis vadovaujantis tautiniais ir tikrybiniais doros principais ... Kiekvienam neolituaniui turi būti aišku, kad visi jo darbai derintusi su tautos siekiais, kad susilaikytų nuo to kas galėtų kenkti, t.y. pagal tai turėtų būti tvarkomi tiek jo darbai, tiek jo žodžiai ... Tautinės sąmonės ugdymas viso kiose sąlygose, kad ir skaudžiausios nelaimės metu, yra bendras visų reikalas, kurio ištikimas tautietis, ypač neolituanas, negali nei išsižadėti, nei paneigti, nei atmesti, nei sunaikinti. Ir tai, kolegės ir kolegos, nėra neapykanta svetimoms tautoms, atvirkščiai, mes visi savo sugebėjimais tarnaujame tai tautai - Amerikai, ir pozityviais darbais padedame tam kraštui, kuris sudarė mums žmogiškas sąlygas vystyti savo talentus, kurti dvasines vertybes ir džiaugtis žmogiška laisve ... Idėjos, jei didžios, nemiršta, kaip žmonės - eiliavo mūsų garbės narys prelatas Maironis. Korp! Neo-Lithuania pagimdė didžios idėjos ir per (Nukelta į 4 psl.)

1,000 dolerių Balfui

Aleksas Kūnevičius, pramoninkas, Custom Trim Products Co. Clevelande prezidentas, įteikė Balfu Clevelando skyriaus vykd. mam aukų vajui, per Ohio Balfu direktorę Oną Jokūbaitienę, 1,000 dol. auką, pažymėdamas, kad Balfu darbuotojai atlieka didelį šalpos darbą, reikalaujantį pasišventimo, laiko, darbo ir pinigų. Aleksas Kūnevičius remia ir kitas kultūrinės lietuvių organizacijas, spaudą, radiją ir parapiją stambiomis aukomis.

SAVAITINĖ POLITIKOS *Įvairvalgia*

Svarstydamas. Carterio užsienio politikos galimybes, londoniškis SUNDAY TIMES pastebi, kad iki šiol šio krašto užsienio politika, nepaisant, kas buvo ir yra prezidentas, buvo daugiau ar mažiau 'foreign policy establishment' monopolis. Tačiau, establishmentą sudaro dalis rytinių aukštųjų mokyklų auklėtinių, kai kurie Wall Street bei Washingtono advokatų firmų dalyviai ir New Yorko investimento bankų pareigūnai. Vietnamo karo pasėkoje toji grupė suskilo į dvi. Viena, daugiau 'radikali', grupė susispietė apie keturis kartus į metus išeinantį žurnalą FOREIGN POLICY, redaguojamą buv. State Departamento pareigūno Richard Holbroke. Antroji, daugiau konservatyvi dalis, specialiai apie FOREIGN AFFERES žurnalą, redaguojamą buv. pasakretoriaus William P. Bundy, Johnsono patarėjo Vietnamo karo metu. Pradžioje Carteris daugiau klausėsi pirmos grupės. Teigiama, kad jos atstovai Holbroke ir Brezenski turės tam tikrą balsą užsienio politikos formavime. Po išrinkimo Carteris skaitosi dar ir su trečia, konservatyvia grupe, kurios žymiausi reprezentantai yra buv. Gynimo Sekretorius Schlesinger ir adm. Zumwalt, abu prieškomunistai.

Rašydama tą pačią temą, kairiųjų THE NEW REPUBLIC praneša apie naują grupę įtagoti energingą užsienio ir karinę politiką: the Committee on the Present Danger. Jo vadovų tarpe yra buv. Gynimo Pasakretorius pramonininkas David Packard ir AFL-CIO vado Meany patikėtinis Lane Kirkland. Veikėjų tarpe yra jaunystėje buv. komunistas, o vėliau AFL-CIO tarptautinio departamento vedėjas, Jay Lovestone, Hooverio instituto karams, revoliucijoms ir taikai tyrinėti direktorius Glenn Campbell ir Richard V. Allen to instituto vyr. narys, vienas iš buv. Nixono patarėjų. Su ta grupe turįs ryšio ir Schlesingeris, o grupės vykdomojo komiteto pirmininku yra buv. Valstybės pasakretorius Eugene Rustow.

Šalia tos yra dar susidaręs naujas "Komitetas JAV — Sovietų Santykiams" (Committee on US — Soviet Relations), kuris aiškiai pasisako už detentę ir Jacksono-Vanik įstatyminio priedo, kuris reikalavo žydų emigracijos iš Sovietijos leidimo už ūkines nuolaidas, atšaukimą. Toje grupėje yra buv. ambasadorius Belgrade ir Maskvoje George Kennan ir Leonardas Woodcock, automobilių įmonių darbininkų unijos presiden-

tas, daug prisidėjęs prie Carterio išrinkimo. Su ja yra susijęs ir visų demokratų prezidentų patarėjas, senasis Averell Harriman, kuris esąs įsitikinęs, jog sovietai nori taikingų, bet karinių varžybų.

★

Kalbant apie santykius su sovietais... Kaip žinia, kongresas priėmė, ir prezidentas pasirašė įstatymą, apie specialios grupės sekti Helsinkio Akto nuostatų pildymo sudarymą iš 12 kongreso-senato narių ir 3 administracijos — Valstybės, Gynbos ir Iždo departamentų atstovų. Kai tas komitetas nutarė pasivažinėti po Rytų Europą ir vietoje pastudijuoti šį klausimą, Kissingeris įsakė administracijos atstovams nevažiuoti kartu. Girdi, nėra reikalo keliom valandom ar dienom siųsti specialius atstovus, jei ten veikia JAV ambasados ir konsulatai, kurie padėtų žino geriau. Tas klausimas, žinoma, turi tik teoriškos reikšmės dėl tos paprastos priežasties, kad Sovietų Sąjunga ir jos satelitai tai grupei nedavė įvažiavimo vizų. Lapkričio 12 dieną tuo klausimu pasisakė ir oficiali sovietų agentūra TASS. Jos komentatorius Vladimir Gončarovas JAV-bes kaltina Helsinkio Akto "dvasios" pažeidimu, nes norinčios "pasėti nepasitikėjimą socialistinėm valstymėm". Girdi, "nuduodant norą patikrinti Helsinkio Akto pildymą žmonių teisių srityje, bandoma legalizuoti kišimasi į suverenių valstybių vidaus reikalus."

★

Neseniai JAV karinių pajėgų štabų pirmininkas gen. Brown sukėlė nemažą triukšmą, pavadinęs Izraelį "našta" JAV-bėms, o britų karinės jėgas "patetiškom, susidarančiom tik iš generolų, admiralų ir karinių orkestrų. Londono Sunday Times, karinis korespondentas Tony Geraghty su tuo... sutinka. Iš tikro britai gali pasigirti tik 102 generolais 68 admiralais, 65 aviacijos maršalais ir 94 kariniais orkestrais. Viena iš priežasčių esanti ta, kad

britų armijos Vokietijoje — BOAR — išlaikymas pareiktais metais buvo apskaičiuotas 200 milijonų svarų suma. Bet svarui per tą laiką smarkiai nukritus, iš tikro prireikė 600 milijonų. Tai privedė prie tokio visko taupymo, kad pajėgos tikrai tapo 'patetiškom'. Pavyzdžiai: 65 aviacijos maršalai vadovauja tik 100 lėktuvų — naikintuvų. Didieji transporto lėktuvai BELFAST, kurie tik vieni gali panešti tankus ar helikopterus, ir kurių uždavinys yra, reikalui esant, permesti britų marinius į Norvegiją, taupymo sumetimais yra išimti iš rikiuotės ir padėti į "sandelius". Iš viso britai turi mažiau kariuomenės negu Ispanija ar Egiptas. Reino armija susilaiko nuo manevrų, nes nėra kuo užmokėti vokiečių ūkininkams už sutryptus laukus. Nėra pinigų ir bandymams su gyva amunicija. Nėra pakankamai lėktuvų patruliuoti jūroje tarp Škotijos ir Norvegijos, t. y. pildyti NATO D. Britanijai pavestą uždavinį...

★

Ispanijoje, metams po Franco mirties praslinkus, jo paskirtas parlamentas — Cortes, kurio tik penktadalį narių buvo renkami, o kiti skiriami, nutarė pats save paleisti (425 balsais prieš 59, 13 nusilaikius). Gal jau sekantį mėnesį ispanai referendumu bus atsi-klausti dėl naujos įstatymų leidimo institucijos iš dviejų rūmų: 350 atstovų seimo ir 207 narių senato. Teigiamu atveju rinkimai numatyti kitų metų vasarai. Kiek partijų susiorganizuos per tą laiką, šiuo tarpu dar sunku pasakyti. Tikimasi, kad komunistai, kurie turi didelę įtaką nelegaliose darbininkų unijose, negaus nė 10%.

(vm)

WANTED 1ST CLASS MACHINISTS
Horizontal & Vertical Milling Machine Operators and set up men
Must have job shop experience. Be able to set up work from blue prints and close tolerance. Days, overtime and company paid benefits.
FREDON CORP.
222 East 222 St.
Euclid, Ohio 44117
216-531-1780 (47-2)

DIESEL MECHANIC
Large Trucking Co. looking for qualified Diesel Mechanic. Must have knowledge of Cummins and Detroit Diesel. Union scale and benefits.
E. O. E.
SEND RESUME TO:
Box S-5
LITHUANIAN PAPER
1010 Euclid Ave.
Cleveland, Ohio 44115 (47-51)

DETENTĖS KELIU...

(Atkelta iš 1 psl.)

kant su visų Europos sienų 'nepažeidžiamumu' (kas reiškia Rusijos kontroliuojamų Rytų Europos sienų 'šventumą') ir laisvesnį žmonių ir idėjų judėjimą (kas reikštų, kad rusai atleis savo kontrolę). Kissingeris apie tas derybas nenorėjo nieko girdėti, tačiau rusams ir daugumai V. Europos vadų jų reikalavo, ir Kissingeris pagaliau sutiko, bandydamas sumažinti tų derybų svarbą, nepaisant to, Helsinkis virto Kissingerio indeferencijos paavertę tautų, iskaitant ir pačius rusus, simboliu. Juo labiau, kad jis patarė Fordui nepriimti Solženicino...

Kai 1976 m. sovietai dar daugiau įsidrąsino, Kissingeris juos išpėjo, kad jų veiksmai Portugalijoje, Art. Rytuose ir Angoloje grąso santykiams su JAV. Bet ką tada JAV galėjo padaryti? Sustabdyti javų pardavimą ir tuo būdu prieš Washingtoną nukreipti JAV ūkininkus? Atsisakyti nuo derybų dėl atominio ir kitokio apsiginklavimo sumažinimo? Tos priemonės nebūtų populiarios JAV, nepaisant viso kar-taus patyrimo.

Jų nesiūlo ir Carteris. Jo idėjų tėvas yra Harvardo auklėtinis Zbigniewas Brzezinski, kuris dirbo Valstybės Departamento planavimo skyriuje Johnsonui prezidentui, o vėliau profesorius Columbijos universitete New Yorke. Savo 1970 m. išleistoje knygoje 'Between Two Ages' Brzezinski teigia, kad bendrauti gali tikrai tos bendruomenės, kurios pergyveno revoliuciją tarpusavio komunikacijoje ir igijo pasaulinę sampratą ir sąžinę (global consciousness). Šiuo metu nuoširdžiai bendrauti gali tik Šiaurės Amerika, Vakarų Europa ir Japonija. Ta idėja vėliau gavo 'triletarizmo' vardą. Kad ji brangi Carteriui, galima spręsti iš jo pareiškimo kampanijos metu: 'Jau atėjo laikas užantspauduoti bendravimą (partnership) tarp Šiaurės Amerikos, Vakarų Europos ir Japonijos'. O pereitą savaitę, kalbėdamas su prez. Fordu, Carteris iškėlė sumanymą pradėti savo užsienio politiką su tų sričių valstybių viršūnių konferencija, aptariant ūkinius klausimus. Čia tačiau reikia neužmiršti, kad tai buvo jau senas Washingtono tikslas, kurį pabrė

žė jo apsigynimo sutartys su Vakarų Europa (Nato) ir Azija. Bet kas iš jų liko? Šiandien ištikimi ir pajėgūs amerikiečių sąjungininkai liko tik vokiečiai ir japonai. Betgi glaudesni santykiai su jais atbaids kitas tų rajonų valstybes, kurios bijo tų dviejų energingų tautų dominavimo. Žodžiu, pačiu geriausiu atveju, bendros kalbos suradimas reikalaus ilgesnio laiko. Už tat, deja, tenka sutikti su pažiūra, kad JAV politika ir toliau eis detentes keliu, nes faktinai neturi kitos alternatyvos.

Mums rašo

NEMATAU JOKIO ĮVEIDIMO

Dirvos Nr. 45 yra idėtas p. Vytauto Čėsnavičiaus laiškas, kuriame jis smerkia 'Iš pageltusių albumo lapų' nuotraukas prisiuntusį asmenį, esą, jis su pajuoka Lietuvos policininkus pavadinęs 'faraonais'. Nieko čia bloga nebuvo manyta, tik pasakiau, kaip kauniečiai tada vadindavo. Juk ir amerikiečiai savo policininkus retai kitaip vadina, kaip 'cop'. Juk čia irgi tam tikra 'pašaipų'. Aš pats Lietuvoje keletą metų tarnavau policijoje ir tą parašą po nuotrauka nelaikau jokia blogybe. Nors man tokios kas-kės neteko dėvėti: jas dėvėjo Kauno miesto ir geležinkelio policija.

A. Bernotas

JOB SHOP FOREMAN HEAVY PLATE and STRUCTURAL FABRICATING

Starting salary \$20,000 with all benefits.

A-1 Welding & Fabricating

East 32nd and Omaha Ave. Lorain, Ohio 44055 1-233-8474

CLERICAL WAREHOUSE

Duties consist of counting cancelled trading stamp books and coupons. No experience needed but must be good at detail and light figure work. Steady employment. Opportunity for right person. Call 216-881-3006, ext. 66, between 11 a.m.-4 p.m. Monday thru Friday only. (42-47)

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĖ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$13.00. Single copy 20 cents.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiuro numerio kaina 20 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomene • Nepausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

SVARBŪS SLA UŽSIMOJIMAI

ALGIRDAS BŪDRECKIS

Susivienijimo Liet. Amerikoje jubiliejiname seime ir SLA Pildomosios Tarybos poseimininiame suvažiavime Chicagoje buvo svarstomi esminiai klausimai. Susivienijimas yra finansiniai patvarus, o daugelis narių nėra pakankamai apsidraudę. Be to, reikia organizacijos eiles papildyti naujomis, ypač jaunomis jėgomis. Buvo dar pasitarta šiais klausimais su aktuais (draudimo galimybių specialistais). Po preliminarinių projektų svarstymų, New Yorke SLA centro patalpose Pildomosios Tarybos nariai ir SLA Vajaus Komisija posėdžiavo š. m. spalio 9-10 d. Buvo nutarta paskelbti "SLA Specialų Vajų".

Kai SLA Prezidentas Povilas P. Dargis buvo paklaustas: Kodėl skelbti šį vajų "specialiuoju", o ne pratęsti 90 metų vajų?, Prezidentas Dargis atsakė: "Šis vajus turi būti Susivienijimo dovana SLA nariams organizacijos jubilėjaus proga! Planuojame priimti į Non-Medical, t. y., be sveikatos tikrinimo, draudimo skyrių SLA narius ir jų šeimas iki 70 m. amžiaus."

1976 m. lapkričio 15 d. prasidėjo "SLA Specialus Vajus". Per sekančius šešis mėnesius, iki 1977 m. gegužės 15 d., esantiesiems nariams Susivienijimas siūlo pasinaudoti vajaus lengvatomis įsigyti pridėtinę ap-

draudą. Narys, dar nesulaukęs 70 m. amžiaus, ar jo šeimos narys galės pasirinkti, ar \$1000 ar \$2000 apdraudos dydį, išpildžius supaprastintą prašymo formą. Aplikantui (ar tai būtų SLA narys ar tai būtų jo šeimos narys) nereikės patikrinti sveikatos. Aplikantams bus siūloma V-2 apdraudos klasės polisai. V-2 klasė reiškia viso amžiaus draudimas, bet mokesčiai — premijos sumokami per 20 metų. Sukakus 20 metų apdrauda laikoma apmokėta, o apdraustasis padengtas iki gyvos galvos. Už šia V-2 apdrauda, kaip lengvata, bus sumažintos pirmųjų metų premijos iki 45%. Už likusius 19 metų mokesčiai (premijos) sumažinti 10%.

Norintiesiems apsidrausti ir didesnėmis draudimo sumomis galios reguliariuos taisyklės, kurias gali paaiškinti kuopų raštininkai bei organizatoriai.

Kadangi "SLA Specialus Vajus" tęsis tik 6 mėnesius, tai netrukus kuopų finansų sekretoriai ir organizatoriai bus aprūpinti specialiomis mokesčių lentelėmis ir ypatingomis aplikacijomis platinimui narių tarpe. Pridėtinė apdrauda galios mėnesį nuo tos dienos, kada centras gaus išpildytą aplikaciją su pirmaisiais mokesčiais. Premijos - mokesčiai mokami kas mėnesį ar kasmet. Žinoma, daug pinigų galima sutaupyti sumokant už metus iš anksto, nes tada būna

Epitetas 'etnikas', man, asmeniškai, nelabai priimtinas. Nelyginant tai antros klasės pilietis, nelabai toks vertingas krašto gyvenime, nes greta visaamerikinių problemų, 'etnikutis' limpa ir prie savo specifinių, kurios bujoja už JAV ribų. Vienok 'etniką' ipilietino bene Nixono administracija, tad tenka mums vadintis 'etnikais'.

Prezidentinių rinkimų rezultatas užtiko be žado ir fordininkus ir carterininkus. Kiekvienas laukė jų, ir kiekvienas nustebo. Kaip nuostabu: rinkimų diena pasuka istorijos ratus. JAV yra pasaulinė galybė, todėl jos vykdomosios galios (ir valdžios) viršūnė reikšminga Pietų Korėjos žmonėms, Tekančios Saulės kraštui, Pietų Afrikos apatridui ir būrų palikimams, Šventosios Žemės naujakuriams, Čilės generolams ir ... Pabaltijui.

Prezidentinių rinkimų rezultatas užtiko be žado ir amerikinius 'etnikus'. Aš žinau, kad kai kurie etnikų leidiniai endorsavo vieną ar kitą kandidatą, ir šiam pralaimėjus, privalo derinti santykius su laimėjusiu. Tačiau tai neišvengiamas reiškinys demokratinio tvarkymosi sukuriose.

Neretai Fordo pralaimėjimą riša su visai fantastiškomis prielaidomis. Esą, Nixonas išgadino rinkikus: Watergate kamarilė, garsusis 'pardon' Nixonui, tęsiamoji detentės politika, nuolatiniai vaizdai televizijos ekranuo-

mažiau popierizmo ir buhalterijos.

Šis "SLA Specialus Vajus" atneš dvigubą naudą: Susivienijimui ir nariui. Mat, SLA tuo būdu galės papildinti ir atnaujinti savo savo kuopas, o narys palankiomis lengvatomis galės padidinti savo ar šeimos kurio nario apdraudą. Susivienijimo finansinių išgalių stovis leidžia organizacijai pasiūlyti tokias nuolaidas be rizikos organizacijos bendram turtui.

ETNIKŲ VAIDUOKLIS PREZIDENTINIUOSE RINKIMUOSE

RIMAS DAIGŪNAS

se, kur visad Fordas atrodė Kissingerio aplombo asistentas (o Kissingeris gi yra Nixono palikimas Fordui). Ir prisiminimų nugąsdintas rinkikas balsavo už Fordo oponentą, kad būtų naujas veidas Ovaliniame Baltųjų Namų kambaryje. Kad tik išsivėdintų atmosfera, kad tiltas į praeitį sudegtų ...

Rinkiminėje kampanijoje intensyviai pristatomas Fordas, kaip 'Mr. Honest' ir 'Mr. True' - pralaimėjo. Jo labai nefotogeniškas Valstybės Sekretorius dabar galės rašyti savo atsiminimus ir gaus virš vieno milijono dolerių, tuo tarpu Fordui jokia leidykla tokių riebiai apmokamų memuarų neužsakė. Jis turė pasitenkinti šimto tūkstančių pensija metams ..

Dramatiškieji rinkimai rodo, kad visą tą prezidentinę metamorfozę padarė vienas milijonas septyni šimtai tūkstančių rinkikų. Tai jų balsai pasuko istorijos ratus, supurtę visą planetą, nušalino, kaip tvirtina rinkiminėje karuselėje, 'patyrusį prezidentą' ir iškėlė valdžion 'mėgėją'. Palyginamai mažoji savo persvara dauguma, tik tai 3%, apvertė didelį tradicinį vežimą, tradiciją prezidentą išrinkti, jam ieškant antrojo termino.

Komentatoriai ieško tų 3% identiteto. Kas tai per grupė? Ar ji yra konsoliduota, ar tai daugelio sektorių atskalos? Tai jaunieji, tai juodieji, tai organizuotas darbas ... nurodo komentatoriai. Drįstame įterpti ir savo balsą: tai gali būti tie 'etnikai', kurių intymių, sentimentalių, moralių geidavimų ilgai niekas nepaisė.

Kas nesiųrtė, kad 80-ties milijonų akivaizdoje Fordas atkartojo Kissingerio tezę apie Rytų Europos 'laisves'. Kas iš pabaltiečių nežino, kad Pabaltijys laikomas amžiams išspręsta savo priklausomybe teritorija? Juk tas Pabaltijys yra kažin kur šone nuo Rytų Europos. Kada buvo naivūs Rytų Europos liapsuso atitaisymai, ir tada Pabaltijo vardas nesuskambėjo, nes Pabaltijys atiduotas Jaltos, Potsdamo ir Helsinkio gėdos aktais ... Galima sušokti polką su Buffalo lenkais, bet polkos sukūrė ar verta prisiminti ... Pabaltijo pavergimą? Kaip mes, tą patį išgyveno latviai ir estai. Graikai matė savo Kiprą. Ukrainiečiai juto savo tezių atmetimą, nors ir buvo Kuropas Baltuose Namuose. Net ir žydai purtėsi dėl nestabilios Washingtono ginklų davimo-nedavimo politikos. Kiniečiai pajuto rinkimų dieną Taiwano tragediją. Vokiečiai prisiminė Rytų Vokietijos įvesdinimą į Jungtines Tautas. Clevelando vengrai urbi et orbi per televiziją protestavo dėl savo krašto pavadinimo 'laisvu ir

nepriklausomu nuo sovietijos dominacijos' ...

Ilgas tai būtų sąrašas tų Amerikos 'etnikų', kuriems per debatus buvo pagarsinta 'kissingerinė tezė': kapų tyla gera byla!

Tad greta 'Nixonono vaiduoklio', kurio šnekūs komentatoriai ieško rinkimų karštingėje, ar nebuvo ir 'etnikų vaiduoklio'? Jeigu šie etnikai, didžioji milijoninė masė, be skrupulo užsistotų rinkimuose prezidentą Fordą, rinkimų rezultatai būtų jam palankūs. Dėl kissingerinės chimeros, dėl detentės dėl Helsinkio ir Vladivostoko, Fordas nesiskaitė su tos tylios milijoninės etnikų masės sentimentais ir siekais. O jie prašo taip nedaug: nesibičiučiau su tironu, neik su velniu riešutauti ... Etnikai neprašo nei karo, nei bombų, nei kruvinų atakų. Jie prašo - neparduoti sutartimis savo kraštą, nedaryti pragaištingų Amerikai sandėrių, neteikti paramos bei nuolaidų galingam Amerikos priešiui. Šito nebuvo paisyta. Etnikų masė, kuri Amerikoje kaip tikrai ir siekia poros milijonų, tarė savo žodį, išnešė ir savo nuosprendį.

Šitą nuostatą savo logiškumu sprendimą turi gerai įsisąmoninti etnikiniai reprezentantai, vadinami veiksniai, santykiuodami dabar su nauja administracija. Nauji veidai Washingtono privačio nuo dabar vesti naują politiką, labai skaitydamiesi su etnikų siekių pamatais, su jų sentimentais seniems jų kraštams. Nauji veidai privalo gerai pažinti ir Pabaltijo kazusą. Nedariniuoti jo, kaip iki šiol buvo Valstybės Departamento ketvirtos rūšies valdininkėlio stalčiuje. Kas gali žinoti: sekantiems rinkimams atėjus konsoliduoti etnikų masę, kaip vaiduoklis pasirodys prie rinkimų kabinų, i rinkimines urnas įdės savo balotus, nusmerks jai nepalankią administraciją.

Man labai nepatinka 'etniko' terminas. Ir kas Amerikoje nėra etnikas? Ar mes prieš porą ar prieš penkias dekalas, isikūrę Amerikoje? Ar pačių JAV prezidentų pranokėjai, isikūrę Amerikoje prieš šimtą, ar porą šimtų metų? Visi etnikai su ilgesniu ar trumpesniu pilietybės stažu. Bet, tegu būna ir 'etnikai', jeigu etniko vardas tinkamai rikiuos administracijos politiką, bus tam tikra kontrole, kad tos administracijos veikimas eitų mūsų humanistinių siekių linkme.

FOR RENT

Office space for rent, Superior Savings & Loan Association Bldg., 798 East 185 St. Call: 481-8552 Miss Parker.

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje dalis Pildomosios Tarybos narių posėdžiavę Clevelande su vietos SLA veikėjais. Iš kairės SLA daktaras kvotėjas dr. D. Degėsys, SLA viceprezidentas A. Chaplikas, SLA Pild. Tarybos sekretorė ir Tėvynės redaktorė G. Meiliūnienė, muz. A. Mikulskis, O. Jokūbaitienė ir SLA prezidentas P. Dargis

J. Garlos nuotr.

Šaltasis karas... (12)

Nuolatinų krizių židiniai

Kol Gehleno organizacija buvo amerikiečių išlaikoma, jos svarbiausias uždavinys buvo stebėti komunistų imperiją. Organizacijai perėjus Federalinēn Vokietijos Respublikos žinion 1956 m., jos veikla turėjo išsiplėsti. Bonnos vyriausybė norėjo žinoti apie visą pasaulį. Tam tikslui organizacija labai išaugo — iki 5,000 žmonių. Ji įsigijo moderniausias priemones. Jos bendradarbių atsirado kiekviename pasaulio krašte, išskyrus JAV, iš kur reikalingas žinias ji visados galėjo gauti per CIA ar FBI. Įvairiausiais būdais surinktos žinios buvo susumuojamos ir pranešamos užsienio reikalų ministerijai, o svarbesnes pačiam kancleriui. Eidamas tas pareigas, Adenaueris kasdien perskaitydavo bent 10 psl. Gehleno raportų. Sykį į savaitę Adenaueris ar jo dešinioji ranka — Globkė — Gehleną priimdavo asmeniškai pasikalbėjimui.

Kaip tik tuo metu Sovietų dominuojamoje Rytų Europos dalyje buvo kilę neramumai ir Bonnos vyriausybei labai rūpėjo klausimas, ar sovietai, persekiodami maištininkus, nepanorės patraukti toliau į Vakarus. Gehlenas užtikrino, kad sovietai tokių planų neturi.

Vienu metu su vengrų sukilimu, Izraelis užpuolė Egiptą. Į konfliktą jo pusėje įsimašė britai ir prancūzai. Tai buvo puiki proga Gehleno tarnybai įrodyti savo informacijų gerumą ir patikimumą. Gehleno kolega Amerikoje Allan Dules tomis dienomis į situaciją žiūrėjo žymiai pesimistiškiau. Jo įtakoje Eisenhoweris reikalavo pasitraukimo. Gehleno žiniomis, Bulgano grąšinimas raketom pulti Paryžių ir Londoną buvo tik blefas...

Gehleno tarnyba pirmoji iš Vakarų žvalgybų gavo Nikitos Chruščiovo slaptos kalbos kompartijos kongresui 1956 m. vasario 25 d. nuorašą, kur tas išėjo su 'taikingos koegzistencijos' idėja. Ji Gehlenui tuojau pasirodė pavojingesnė negu 'šaltasis karas'. Iš komunistinės ideologijos taško žiūrint, 'taikinga koegzistencija' tebuvo priemonė užmigdyti priešą, kad reikiama momentui atėjus jį būtų lengviau papiauti. Tokia pažiūra, žinoma, tuoj pat susilaukė kritikos. Girdi taip aiškina žmonės nori išlaikyti 'šaltąjį karą'. Vengrijos sukilimo numalšinimas tokią kritiką netrūkus nuramino.

Šalia Artimųjų Rytų bei Sovietų satelitų, nuolatinų krizių židiniu tada dar buvo Berlynas. 1958 m. spalio 27 d. Rytų Vokietijos valdovas per sovietų malonę Ulbrichtas pareiškė, kad 'visas Berlynas' yra Rytų Vokietijos teritorija, o Chruščiovas kiek vėliau — lapkričio 10 d. — pradėjo kalbėti apie reikalą atšaukti 'Berlyno keturių valstybių statusą'. Po poros savaitių jis tai jau pareikalavo oficialiai — notoje likusiom trim valstybėm. Gehlenas galėjo nurašyti savo kanclerį, jog nesą jokių duomenų manyti, kad sovietai griebtųsi jėgos.

1959 m. Ulbrichtas atnaujino kampaniją už Vokietijos susivienijimą tuo laiku vykstant Keturių Didžiųjų užsienio reikalų ministerių konferencijai Ženevoje. Blogiausiu jam atveju, tos konferencijos nepasisiekimas pateisintų separatinės tautos sudarymą tarp Rytų Vokietijos ir Sovietų Sąjungos. Tam turėjo padėti ir Rytų Vokietijos dešimties metų sukakties iškilmingas minėjimas. Kad jis būtų lygus de facto Rytų Vokietijos suverenumo pripažinimui iš Vakarų pusės, Ulbrichtas pasiuntė specialų pasiuntinį į Paryžių ir Londoną, kad iš ten asmeniškai pakviestų žinomas politines asmenybes, kaip, pvz. eilę buvusių premjerų iš Prancūzijos ir britų parlamento narius.

Gehlenas atsidūrė kelbloje būklėje. Mat, tas Ulbrichtas kvietėjas buvo senas jo organizacijos informantas! Pasitaręs su Adenaueriu ir gavęs jo 'palaiminimą', Gehlenas tą žmogų su šeima pergabeno į Vakarus, ir jį dar kartą pasiuntė pas tuos Vakarų politikus, kuriuos jis ką tik buvo kvietęs į Rytų Berlyną. Šį kartą jis su pasisekimu juos įkalbėjo nuo pakvietimo atsisakyti.

1960 metais pradėjo gauti informacijos, kalban-

Naujai pakeltoji į seniores Loreta Andrijauskaitė tėvų ir svečių tarpe. Sėdi iš kairės: Ona Juodvalkienė, Regina ir Vladas Andrijauskai, Marta Račkauskienė ir Rita Daras. Stovi: Antanas Juodvalkis, Vytautas Orentas, sen. Loreta Andrijauskaitė, skulptorius Petras Vėbra ir dr. Juozas Leseckas.

Korp! Neo-Lithuania...

(Atkelta iš 1 psl.)

dė didžios idėjos ir per kovas bei kančias atvedo ją iki brandaus 54 metų amžiaus... Šiandien čia, šioje iškilmingoje, duos priesaiką keturi nauji neolituantai. Priesaiką, kuri įpareigos juos gyventi ir dirbti pagal šūkį Pro Patria... Lygiai prieš 45 metus, tokiomis pat apeigomis ir tradicijomis, Kaune, Korp! Neo-Lithuania rūmuose ir aš daviau lygiai tokią pat priesaiką, priėmiau tokias pat spalvas, lygiai tomis pačiomis tradicijomis ir didžiūda masis jomis, jas tebenešioju iki šiol. Sveikindamas jus, mieli jaunieji kolegės-kolegos įsijungusius į Korp! Neo-Lithuania eiles, linkiu tik trūti būti geresniais ir pareigingesniais korporantais savo tautai ir korporacijai, kaip aš. Mylėkite savo tėvų tėvynę Lietuvą, dirbkite jos išsivadavimui iš komunistinės vergijos, puoselėkite lietuviškas tradicijas, tuomet

čios apie sovietų-kinų santykių įsitempimą. Kiniečių nepasiruošimas karui neleido Gehlenui laukti karinio konflikto, jį tačiau pradėjo nervuoti tas Vakarų lėtumas, su kuriuo jie žiūrėjo sau puikią progą tuo suskilimu pasinaudoti.

Sėkančiame Nr.: U-2 incidentas. Kubos krizė ir Stašinskio afėra.

didžiuosius jumis tėvai ir tautiečiai...

Vyr. valdybos vardu sveikindamas Korp! Neo-Lithuania Chicagoje, šios šventės proga dėkoju jos valdybai už gerą ir šakotą veiklą. Atskirai noriu paminėti jos pirm. kol. dr. Živilę Modestienę. Tu, miela kolege, savo gražia iniciatyva ir pozityvia veikla parodei Korp! Neo-Lithuania Chicago visuome nei kaip gyva, kūrybingą ir susiklausiusį vienetą... Korporacija sėkmingai, niekur nesuklūpdama tiksluose ir solidarume, jau gyvavo 54 metus. Gyvuos dar ir daugelį, daugelį metų, kol bus pasišventusių korporantų jos idėjoms, o tokių Jūs gana apščiai turite savo padalinyje.

Vivat, Crescat, Floreat Korp! Neo-Lithuania in eternum! — baigė savo kalbą vyr. valdybos pirm. Mečys Šimkus.

Korporaciją sveikino T. Akademinio Sambūrio pirm. K. Kasakaitis, ALTS-gos Chicago sk. naujasis pirm. A. Švažas ir Korp! Neo-Lithuania Clevelando padalinio pirm. dr. V. Stankus.

Valdybos vicepirm. Alg. Augaitis perskaitė sueigos nutarimą pakelti į senjorus šiuos junjorus: Loreta Andrijauskaitę, Vidą ir Jolitą Kriaučeliūnaites ir Liutaurą Dargį.

Junjorų tėvūnas Algis Modestas atsisveikino su savo

buvusiais auklėtiniais-junjorais, o arbiter elegantiarum surinko junjorų kepuraites. Pirmininkė dr. Ž. Modestienė ir vyr. valdybos pirm. M. Šimkus, asistuojami abiter eleg. R. Gerštikio, uždėjo korporacijos spalvas, visiems dainuojant spalvų dainą 'Lie tuva brangi', vadovaujant vyr. dainininkui A. Plytnikui.

Po priesaikos pirm. Ž. Modestienė pasveikino jaunuosius senjorus, o pakeltųjų vardu gražų žodį pasakė Vida Kriaučeliūnaitė.

Tėvūnas Algis Modestas iš jaunųjų senjorų gavo dovanų, o globėjai ir artimieji naujuosius senjorus apdovanojo korporacijos leidiniu ir gėlių puokštėmis. Valiojant ir sveikinant visiems dalyviams, jaunieji korporantai prisistatė susirinkusiems ir išsiskirstė į savo vietas.

Po šių spalvingų ir įdomių ceremonijų, senoji valdyba perdavė pareigas naujai išrinktajai, o naujasis pirm. Zigmąs Mikužis trumpu žodžiu padėkojo už jam patiktą atsakingas pareigas ir pasiūlydė vesti korporaciją Pro Patria keliu. Buv. pirm. Ž. Modestienei įteikė gėlių puokštę. Iškilminga sueiga baigta studentų himnu Gaudamus.

Iškilmingai sueigai pasibaigus, visi dalyviai vaišinosi patiekta vakariene ir linksminosi, griežiant A. Modesto vadovaujamam neolituonų orkestrui.

Ceremonialą pravedė arbiter elegantiarum R. Gerštikas.

Po pamaldų neolituantai pasiskirstė į dvi grupes lankė šv. Kazimiero ir Tautinėse kapinėse kolegų kapus. Nuotraukoje Birutė Augaitienė deda gėlę ant kolegų Bronio Dirmeikio kapo. V. A. Račkausko nuotr.

IMMEDIATE OPENING BAKERY PRODUCTION SUPERVISORS

Brownberry Ovens, Division of Peavey Co. has an immediate openings for a 3d shift Production Supervisors, Individuals should be knowledgeable in all phases of straight dough bread processing and makeup. Experienced in Food Industries would be acceptable.

Send Resume In Confidence To:

Plant Manager

BROWNBERRY OVENS

2000 Highland Rd.

Twinsburg, Ohio 44087

An Equal Opportunity Employer

(42-48)

KŪRYBA IR MOKSLAS

PARODŲ PARODA LIUDAS DOVYDĖNAS

Kaip liudija mūsų ne-linksmą istoriją, mes jau buvom nurašyti. Lenkai mus globojo kaip minkštą molį, tinkamą Lenkijos plytai. Ponija, susiklijavusi herbų, vestuvių apivarais, lietuvišką muziką stebėjo kaip Bieloviežos stumbrą, zoologijos sodo retenybę.

Vokietis ryžosi priminti mums "Lietuviais esame mes gimę, lietuviais turime ir būt". Lesingas Goethe surado dainose poezijos deimantus, Kristijonas Donelaitis, milniško dydžio poetas nepavargo atkasinėdamas mirštančios fautos kalbos prasmę ir grožį. Bet tai buvo metalai ir valandos, kai mums kai kas rašė nekrologą, tautos saulėleidžio valandose.

Ir čia mums atgimimui atėjo talkon Raštas. Rašykim pačia didžiausia raide R. Dargi šiomet, kai Lietuvių Rašytojų Draugija išeivijoje švenčia 30 metų sukaktį.

Parodų paroda, aš taip vadinu (buvo atidaryta nuo spalio 24 d. iki lapkričio 14 d. Brooklyne, Apreiškimo parapijos mokyklos salėse, Prie durų dingtelėjo mintis: Apreiškimo. Nuostabus lietuviško gajumo, kūrybinio veržimosi Apreiškimas — Lietuvių Senosios Ateivijos Istorijos veiklos Apžvalginė Paroda. Esmėje, tai Išeivijos Amerikoje rašto paroda. Knyga, laikraštis, laiškas su mėlyno balandėlio snape žodžiais, likusiems prie Nemuno.

Dažnai papūsdami mokslingą pagurklę nutirliuojam senos katarinkos melodiją: girdi, mūsų broliai ir seserys bemoksliai, beraščiai štai ką sukūrė! Tuoju pasakykim, ir kitos tautos ir gentys buvo tokie pat beraščiai. Bet anie plūdo į Ameriką pelno, valdžios ištroškę, bulvių nederliaus Airioj išvyti. Mes bėgom nuo carų bizūno, rekrutų, bėgom knygnešių maišą žandams pagrobus. Atkeliavo ir mūsiškių geros duonos, visagallo dolerio viliojami. Bet kas bėgo karuose, po karų taip persekiojamas, kaip mes?

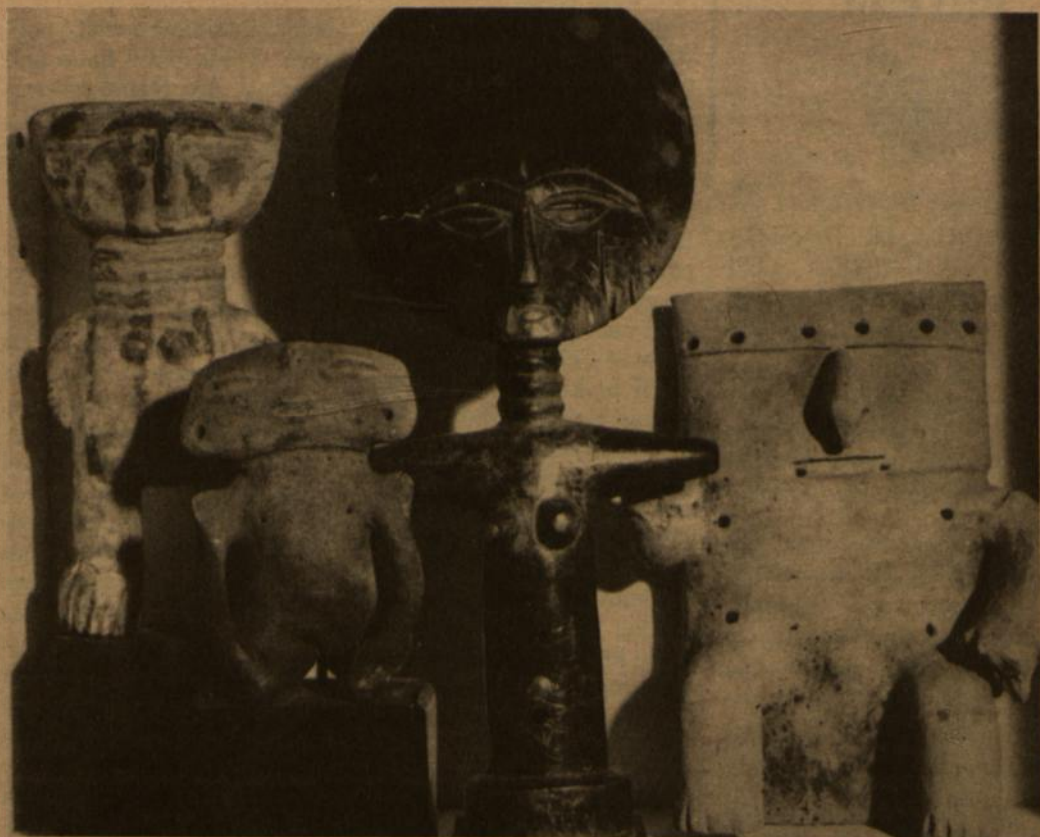
Ir štai Ateivijos rašto, veiklos paroda. Trumpai, drūtai, broliai ir tautiečiai, pravartu ją pamatyti, rūpestingai peržvelgti. Ir gal po to pasakysit: Reikia parodų parodą vežti, kaip Vytauto Didžiojo paveikslą (ar rūpestingiau) iš lietuviškos kolonijos į koloniją. Reikia ją pamatyti, būtina pamatyti. Pamačius, apsigalvojus gal prieisite išvadą: ne beraštiškumas, ne mokėjimas skaityti pir-

miausias diegas buvo išeivioj, kaip ir tėvynėje, bet mūsų tautos, mūsų brolio, sesers kūrybinė dvasia, troškimas būti ir išmanančiu ir žinančiu, ryžtas būti ir žmogumi ir lietuviu.

Čia galėtų būti ilga šneka, ilga byla. Bet aprašyti parodų parodą — Sizifo darbas, — nešti vandenį į kalną ir ten išpilti.

Parodos nugarkaulį sudaro Broniaus Kviklio ir pirkti ir išmaldauti, ir surinkti dokumentai, raštai, knygos, laiškai, paveikslai — fotografijos. Didelis vieno žmogaus darbas. Jeigu atsikysim išsistarti: milžiniškas darbas ir milžiniški darbo vaisiai. Visa eilė asmenų papildė Kviklio rinkinį. Daug darbo, sumanumo parodai paskyrė dr. Jonas Lenktaitis. Jis iš Chicago atbogino dėžių dėžes, išrikiavo ant stalų, rėmuose. Derėtų išvardinti keletą parankių talkininkų, bet tai būtų ilgokas sąrašas. Geriau bus, jeigu lankytojas įsigys parodos progą išleista knygelę: "Lietuviškoji Ateivija Jungtinėse Amerikos Valstybėse." Tai būtina palydovė ilgai kelionei parodos takais.

Kiek teko nugirsti, parodą lankė daug ir ne lietuvių. Daug atėjo užmiršusių ir kalbą ir raštą, bet juose dar sruva lietuviškas kraujas. Kai kurie apgailestavo, kad parašai tik lietuvių kalba. Apgailestavimas tvirtai pa-

Afrikos bei Pietų Amerikos archeologiniai radiniai. Iš kairės: 1. Afrika, Ašanti; 2. P. Amerika, Venezuela, Timoto Cuica; 3. Afrika, Ašanti ir 4. P. Amerika, Kolumbija, Quimbaya. (A. Vigas kolekcija).

Pasąmonės versmių prieangyje JÜRATĖ STATKUTĖ DE ROSALES

Keistu laiku užklupo mane Čiurlionio minėjimo ruošimas Venezueloje. Vos kelios dienos prieš tai, buvau užbaigusi rūšiuoti kai ku-

grįstas. Kai paroda keliau į kitus miestus ir pas visokius lietuvius, pravarti bus ir anglų kalba, kaip ji būtų buvusi pravarti ir Brooklyne.

riuos ankstyvųjų viduramžių baltų kalbų pavyzdžius. Rūšiavimo metu buvo tekę gilintis ne tik į kalbines plonybes, bet ir į savitą anuo metinių baltų galvosena, į jų visai savarankiškos kultūros pasireiškimus. Kai tuoj po to teko staiga pereiti į Čiurlionio biografijos bei kūrybos aprašymo darbą, nustečiau pamačiusi kaip tiksliai ir drauge nesąmoningai Čiurlionis juto ir išreiškė anuos elementus, kurie sudarė mūsų senosios, šiandieną dalinai ignoruojamos, kultūros pagrindus.

Atsitiktinas sutapimas? mano pačios subjektyvi interpretacija? O gal iš netyčių pavyko užkliūti ant giliai užslėptos tautinės pasąmonės gijos, kurią Čiurlionio genijus sugavo ir įrašė savo paveikluose?

Atsakymo į šiuos klausimus neturėjau. Staiga, smulkus įvykis galutinai mane sukrėtė ir privertė susimąstyti. Buvo taip. Caracase įvykusio Čiurlionio minėjimo metu, žinomam vietiniam menininkui Osvaldui Vigas vienas kolega per kelias eiles kėdžių pasiuntė bloknotę ir plunksną. Klausydamas Čiurlionio muzikos, stebėdamas Čiurlionio kūrybą, Vigas padarė tris eskizus. Vieną jų datavo, pasirašė ir padovanojo mano sūnui Rimui.

Eskizas tuoj man priminė Pietų Amerikos tradicines, plačiaakes, daugialypes formas, prieškolūmbinių kultūrų stovyklas. Visas piešinys sudarė savotišką kontrastą su Čiurlionio švelniai harmoningu tapybos stiliumi. Vi-

gas yra dailininkas, kuris stebėtinai laisvai valdo Paryžiuje išeitų abstrakto ir ekspresionizmo mokyklų techniką, bet kuris ne kartą buvo Venezuelos kritikų apšauktas kaip 'tautiškiausias iš visų' menininkų, siurbias ikvėpimo syvus giliausiomis savo tautos šaknimis.

Sudėjus visus to momento ispūdžius į vieną krepšį, bandžiau susidariusį mišinį kiek surūšiuoti. Regis: ir Čiurlionis ir Vigas yra perdėm 'savo tautos' menininkai. Ir Čiurlionis ir Vigas yra išėję tobulas vakarų Europos mokyklas, vienas muzikos srityje kitas tapybos šakoje. Tačiau abu menininkai, kiekvienas sau, nepasiduooda išeitos mokyklos įtakai ir išvysto gilaus tautinio instinkto kūrybą. Vigas aiškiai suprato ir įvertino Čiurlionio paveikslus, ir tuo pat metu nubraižė kontrastiniai savitą kūrinių.

Kokios tautinės jėgos nulemia dailininko kūrybos raidą? Kokie sąmoningi ar nesąmoningi tautiniai akstinai pakreipia menininko kūrybą viena ar kita kryptimi? Kaip veikia konfliktai su svetimos civilizacijos ir ypač išeitos svetimos mokyklos varžtai? Kokiais vidiniais keliais eidami, tam tikri menininkai savo kūrybos esmę atpalaiduoja nuo viską niveliuojančios transcivilizacijos įtakos? Kokį kainą tokie menininkai turi užmokėti už tai, kad jie išlaikė tautinį veidą ir nepaisė tarptautinio pripažinimo?

Nuo šių klausimų pabėgti nebegalėjau. Čiurlionio asmuo, kūryba, raida kaskart daugiau vertė gilintis į tuos

(Nukelta į 6 psl.)

GERIAUSIA KALĖDOMS DOVANA

naujas Petronėlės Orintaitės istorinis romanas

ERELIŲ KUORAI

ką tik išėjęs iš spaudos.

Išleido Vilties leidykla. 385 psl. Iliustracijos M. Žymantienės. Kaina 8 dol. Gaunama Dirvoje ir pas platintojus.

— — — I Š K I R P T I — — —

Dirva

P. O. Box 03206

Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu 8 dol. ir prašau išsiųsti knygą ERELIŲ KUORAI šiam asmeniui:

Pavardė ir vardas

Adresas

Užsakytojas

NAUJOS KNYGOS

• Jonas Demereckas. **SAVANORIO IR KONTRAŽVALGYBININKO ATSIMINIMAI.** Viršelės dail. Petro Aleksos. 200 psl., kaina 4 dol.

• Jurgis Jašinskas. **JULIUS JANONIS POETAS IR REVOLIUCIONIERIUS** 266 psl., kaina 8 dol.

• Vilius Bražėnas. **SĄMOKSLAS PRIEŠ ŽMONIĄ.** Informacinė apžvalga 110 psl., kaina nepažymėta. Išleido Laisvosios Lietuvos leidykla.

• V. Frankienė-Vaitkevičienė. **DU DRAUGAI.** Premijuota apysaka jaunimui. Išleido JAV LB švietimo taryba. Viršelės ir iliustracijos D. Stončiūtės-Kuolienės. 222 psl. kaina 4 dol.

• V. Daugirdaitė-Sruogienė. **LIETUVOS STEIGIAMASIS SEIMAS.** Knyga gausiai iliustruota ano meto (1917-1922 m.) įvykiais, vietomis ir asmenimis, susijusiais ne tik su Seimu, bet ir su visos Lietuvos valstybiniu gyvenimu. Tautos fondo leidinys 1975 m. 261 psl., kaina 6.50 dol.

EXPERIENCED MOLDMAKER—TOOLMAKER

Must be able to work from blueprints and verbal instructions. Responsibilities will include repair construction of plastic molds, assembly fixtures and small air powered machines. EDM experience helpful. Must be able to work overtime, if necessary. We offer an excellent starting salary, company benefits and pleasant working conditions.

Call for Appointment
201-224-4700

Industrial Devices, Inc.

7 HUDSON AVE.

EDGEWATER, N. J. 07020

(off 982 River Road)

An Equal Opportunity Employer M/F (42-43)

BRAZINSKAI IR VALENTIN ZOSIMOV

JÜRATĖ STATKUTĖ DE ROSALES

Šiomis dienomis, žinomas Venzuolos žurnalistas ir veikėjas Felix Martinez Suarez paskelbė plataus tiražo vakariniame dienraštyje 'El Mundo' viešą laišką skirtą Irano ambasadoriui Venzuoloje. Laiškas lietuvių kalbą, pabėgėlio Valentino Zosimovo gražinimą sovietams, ir jį pasirašo du asmenys: žurnalistas Felix Martinez Suarez ir lenkų kolonijos pirmininkas Feliksas Zubr. Abu asmenys yra lietuviams žinomi iš to, kad jie daug ir lemiamai dirbo dėl Brazilskų įvežimo į Venzuolą.

Laiškas liečiantis lakūną Zosimovą yra vertingas tuomet, jog jis iškelia eilę principinių klausimų. Štai to laiško pilnas vertimas:

Ponui Irano Ambasadoriui Venzuoloje
A/c Manucher Fermanfarmanian.

Sprendžiant iš žinių gautų praeitos savaitės gale, Teherano vyriausybė gėdingai išdavė Sovietų Sąjungai leitenantą Valentiną Ivanovičių Zosimovą, kuris buvo paprašęs iranų valdžios suteikti jam politinę prieglaudą po to, kai jis nusileido su pašto vienmotoriniu lėktuvu Irane, šių metų rugsėjo 25 dieną.

Valentinas Ivanovičius Zosimovas tikėjosi išbėgti į mūsų laisvąjį pasaulį ir atsiekti žmogaus savigarbą, saugojančio gyvenimo Jungtinėse Amerikos Valstybėse, bet jį su valdžia, pone Ambasadoriau, greičiausiai nesusipažinusi su žmogaus teisėmis,

bailiai jį atidavė sovietų policijai. Tokiu būdu buvo įgyvendinta oro teisių sutartis tarp Jūsų valdžios ir sovietų. Šie pastarieji dabar švenčia savo pergalę ant nelaimingo žmogaus, patikėjusio iranėčių žmoniškumu.

Pone Ambasadoriau:

Išreiškiame Jums mūsų pasipiktinimą ir prašome šią mūsų nuomonę perduoti Jūsų valdžiai, dargi su priedu, jog neklystame užtikrindami Jums, kad visa laisvoji Amerika ir tautos kurios kenčia sovietų kontroliuojamų marionetinių valdžių jungą, smerkia leitenanto Zosimovo išdavimą. Leitenantas Zosimovas nieko nežinojo apie naftos turtus, kuriuos nepelnytai naudoja tie, kurie jį išdavė į jo asmenį reikalaujančias rankas. Reikalautojai gi gerai žinojo, kad Jūsų valdžia, pone Ambasadoriau, jį baimingai išduos.

Liūdnas likimas laukia drąsaus lakūno, kuris tikėjosi atsiekti laisvę ir kurį Jūs, būdami turtingi ir patenkinti, palaidojote sovietiška Gulage; tame pačiame gulage kurio sargybiniai, lygiai kaip ir naftos turtų potentatai, gyvena it karaliai apsupti terora ir alkį kenčiančios liaudies.

Jūs išpildėte savo sutartį su komunistiniu imperializmu, bet žinokite gerai, pone Ambasadoriau, kad pasaulio laisvosios tautos lydi leitenantą Valentiną Ivanovičių Zosimovą jo kančioje ir, prie-

šingai, smerkia Jus tiek, kiek Jūs esate tos paniekos užsipelnę.

Caracas, 1976 m. lapkričio 1 Už Tarptautinį Demokratiškos Gynybos Komitetą - CIPDM: Felix Martinez Suarez, Pirmininkas.

Felix Zubr, Sekretorius pilietinę gavybę reikalaujanti Lenkų Kolonijos Pirmininkas.

Šis viešas laiškas verčia mus susimąstyti. Martinez Suarez ir Zubr lygiai taip pat nepažįsta lakūno Zosimovo, kaip jie nepažinojo Brazilskų. Tačiau abiejais atvejais jie stojo su savo darbu, pinigais ir reputacija ginti pasaulinės antikomunistinės veiklos solidarumo principą.

Kitas įdomus aspektas būtų sulyginti Iraną su Turkija. Abi valstybės rubežiuojasi su pavojingu kaimynu - Sovietų Rusija. Tačiau tuomet padėties panašumas ir baigiasi. Irano ypatingai gausūs naftos turtai, tos valstybės pasaulinė politinė įtaka ir ekonominis pajėgumas šiuo metu yra įspūdingi. Tuo tarpu turkai pernai blaškėsi įvairiose vidaus politikos, ekonominių nedateklų ir užsienio politikos sunkumuose, kurių vienas svarbiausių buvo gana rimtas konfliktas su JAV. Nežiūrint viso to, turkai garbingai nepalenkė galvos sovietų spaudimui ir Brazilskų neišdavė - o sovietų spaudimo į juos būta daug ir visokeriopo. Iranas priešingai - vargšą Zosimovą net mėnesio neišlaikę grąžino sovietams.

Užtenka žvilgtelėti į Turkijos geografinę padėtį, kad suprasti, jog specifinio politinės padėties kitimo atveju, Brazilskų likimas ten būtų nepavydėtinas. Ta proga gal galima užsiminti, kad mes labai lengva širdimi linksniuojame turkų kalėjimo režimą, saugumą, sargybinius ir t.t., ir nepagalvojame, kad tuomet, kai Brazilskai ten buvo išleisti į laisvę, joks kitas kraštas nepanorėjo Brazilskų įsileisti, o patys Brazilskai ... pasiprašė ... sargybos (!), nes didelė dalis sargų ne tiek saugojo Brazilskus nuo pabėgimo, kiek nuo atentatų. Taigi, nežiūrint pavojingos kaimynystės, atentatų pavojų, paties krašto kairiojo sparno spaudimų, sovietų grąšinimų, daug pamokančių Pietų Vietnamo ir Taivano atvejų, turkai garbingai nepalenkė galvos sovietų spaudimui ir Brazilskus galop mums atidavė sveiki ir gyvi. Irano dabartinio elgesio akivaizdoje, turkų elgesys turėtų būti pilnai įvertintas.

Ar mes įvertinome turkų garbingą drąsą? Vieton dėkojė, šiuo metu mes turkų juodiname aiškinimais, kad jie ruošėsi Brazilskus išduoti sovietams. Paminėtina, kad iš visos daugybės lietuvių kurie siuntė turkams prašymus ir laiškus, tikrai viena

Rudienė palaiko iki šios dienos susirašinėjimus, kontaktą ir dėkingą ryšį su visais tais asmenimis, kurie kuriuo nors būdu Brazilskams daug padėjo Turkijoje, Italijoje ar Venzuoloje; su žmonėmis, kurie vienu ar kitu laiku Brazilskus gynė, juos priglaudė savo pastogėse; su JAV pareigūnais, kurie, iš grynai asmeniškų nuoširdumo ir žmogaus teisių gynybos principo Brazilskus vienu ar kitu momentu lemiamai parėmė.

Iki šios dienos visiems tiems žmonėms rašo tikrai Rudienė, dėkoja tikrai Rudienė, bando kuriuo nors būdu atsilyginti tikrai Rudienė. O juk jai nepridera kitiems dėkoti, nes ji pati yra verta už visus didžiausios padėkos. Jos energijos, puikių tarptautinių ryšių ir greitos nuovokos (bei nemažos rizikos) dėka, Brazilskai buvo pervesti per kelis rubežius, pro kuriuos be Rudienės ryšių jie vieni jokių būdu nebūtų praėję. ...

Tuometinis turkų premjeras dabar turi nemažą vidaus rūpesčių ir Brazilskų staigus išvažiavimas iš Turkijos jo politinės padėties krašto viduje nepalengvino. Jis tačiau kiek tik galėjo, tiek teigiamai atsinešė visame Brazilskų reikale - gal ne savo interesų vedinas, o tam tikrų žmoniškumo principų laikydamasis. Jo vidaus politikos reikaluose nei lietuvių žodis, nei dėkingumas jam nepagelbės - jis tai puikiai žinojo nuo pradžios, bet elgėsi pagal savo sąžinę. Mes iš savo pusės irgi žinome, kad lietuviai niekuo turkų premjerui padėti negali - tačiau tikiuos, kad gal atsiras lietuvių tarpe žmogus, norintis ir galintis šiuos lietuviškos spaudos žodžius jam išversti ir pasiųsti. O tie žodžiai yra sekantieji: Turkija lieka lietuvių širdyse kaip ryžtinga valstybė, o turkai bei jų valdžia pasirodė esą drąsūs ir garbingi. Mes tai žinome, ir to neužmiršime.

Italijoje, tie įvairių tautybių pareigūnai kurie Brazilskams padėjo, šiuo metu yra paskendę savuose reikaluose: jie išgyvena kaskart didesnę komunistų spaudimą. Jiems mes irgi padėti negalime - jie tai žinojo. O Brazilskams visgi buvo pagelbėta, nors patys italai už tą pagalbą sumokėjo nemalonaus konflikto kainą Jungtinių Tautų forume.

Kai kurie Amerikos aukšti pareigūnai, kurie Brazilskus rėmė savo asmeniškai pagalba, šiandien pergyvena jų partijos rinkiminį pralaimėjimą. Jiems irgi mes tegalime pasakyti: Brazilskų atveju Jūs pasielgėte garbingai. To mes neužmiršime.

Venzuoloje, Brazilskus gelbėjęs pats Martinez Suarez šiuo metu yra Castro žmonių viešai juodinamas gana žiauriai prasimanymais. Jo kovoje lietuviai jam daug padėti negali - viskas vyksta virš mūsų galvų. Tačiau tokios įnirtosios kovos metu (Nukelta į 7 psl.)

PASAMONĖS VERSMIŲ...

(Atkelta iš 5 psl.)

pradus, kurie jį tam tikru jo gyvenimo momentu pastūmėjo lyg iš anksto nustatyta kryptimi.

Kokie buvo tie elementai, kurie - it genai - iš vidaus vairavo genijaus augimo procesą? Ir kokios buvo išorinės įtakos, kurios iš lauko aną vidinį procesą stabdė, veržė ar - priešingai - skatino, o gal keitė?

Klaidžioti menininko pasamones miglose nebus lengva. Eini apgrai bom, nieko nėra tikro. Nori formuluoti atsakymus - ir pats nežinai, ar esi ant teisingo kelio. Galutino atsakymo taip ir nelieta ... Išvados? Jų nėra ir nebus. Šiame straipsnių cikle bandysiu tikrai praveisti skaitytoją tais pačiais samprotavimo keliais, pro kuriuos man teko praeiti, ir išdėstyti tuos klausimus, ant kurių man teko užkliūti.

Sekančiame numeryje: 'Pasamonės versmių Sonata' 'Allegro I'

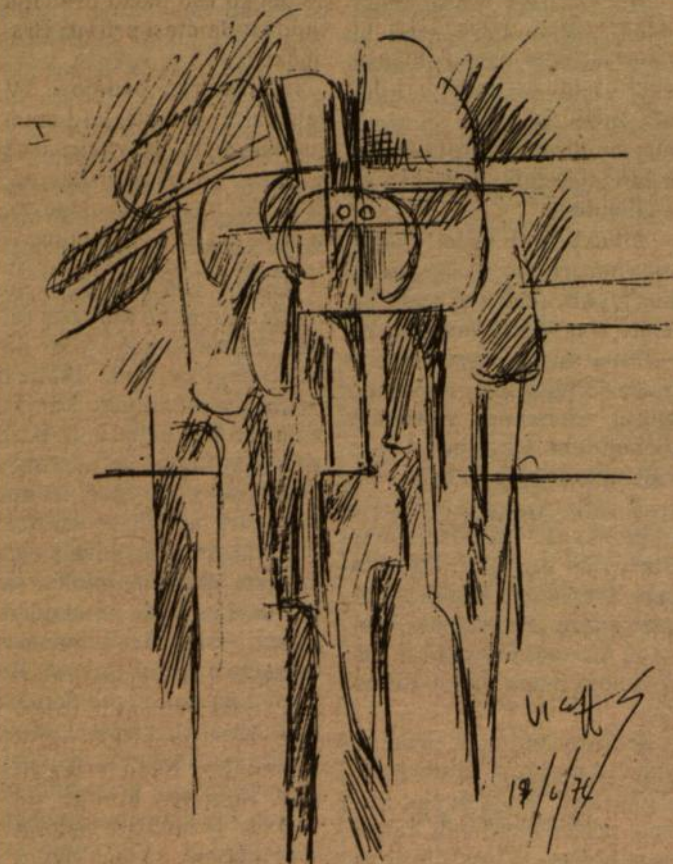
SNOW REMOVAL

We are signing up people for snow shoveling. Make your own hours. Good pay.

Call

203-525-2112

(44-49)

Venezuelos dail. Osvald Vigas nupiešė šį eskizą per Čiurilionio minėjimą Caracas mieste.

DIRVOS KONKURSE PREMIJUOTA NOVELĖ

Grižimas

BIRUTĖ PŪKELEVIČIŪTĖ

(4)

Mieste linksmiau, negu ant elevatoriaus stogo: čia pat, gatve, nesustojamai rieda mašinos; šaligatviu, tarp mūsų kopečių, plaukia praeiviai. Pietų metas. Visi bėga užkasti ar greitomis apsipirkti. Miesto centras pilnas klegesio, skubėjimo, čirškinamų bulvių ir dešrelių kvapo.

Marcel linksmas, kaip vieversys — nuo viršaus šūkauja praeinančioms merginoms. Kartais, amerikiečių papročiu, švilpteli, kartais nusviedžia saviškai: "O-la-la, ma belle, o-la-la!"

Kaip visados, pirmiausiai turim išsukti elektros lemputes. Marcel sukinėja dešinėj, aš sukinėju kairėj. Jas kraunam į dvi pintines, padėtas ant lentinio tiltelio. Kai mano jau pilna, šūkteliu savo draugui, kad leidžiuosi žemyn. Likęs vienas, jis turi labai saugotis ir, šiukštu, nenusverti tiltelio savo pusėn. Atsargiai lipu kopėčiom, laikydamas pintą krepšį, pridėtą lempučių, kaip gražiausių kiaušinių.

Tuo metu Marcel siekia tolimos lemputės — slysteli ir permeta balansą į save. Tuščioji tiltelio pusė pakyla, pintinė susverdi — rieda, rieda per lentas žemyn ir — — — !

Šaligatviu į visas puses pasipila dūždomos lemputės. Daugybė, daugybė lempučių... Praeiviai jas traukia kojom, automobiliai klerškina padangom, kartais dar pašokdindami į viršų, lyg stiklo pūsles. Trakšt, trakšt, trakšt — pleškina iš visų pusių. Lyg būtų kilęs žaislinis karas... Baltos šukės ir šukelės, tartum ledų kruša, blizga, apkritę visą "Cinéma de Paris" įėjimą...

Marcel, abiem rankom įsikibęs į "S" raidę, siaubo išplėstom akim, vis dar žiūri žemyn — į sutriuškintų lempučių katastrofos lauką.

Pavakary apšivalom, apsišluojam. Atsirėmęs į kino sieną, pagaliau galiu užsirūkyti cigaretę. Marcel nueina atsinešti dažų, kuriuos pasidėjom viduj, sargo kambary.

Vienu metu pažvelgiu į duris ir stačiai sustingstu vietoj: ateina Marcel, nešinas dviem kibirais, o paskui jį driekiasi du raudonų dažų takai. Kažkodėl jis laiko kibirų lankus ne per vidurį, bet kiek arčiau savęs — pro palenktus kraštus, tiesiai ant grindų, drimba tiršta, raudona tyrė! Kai atsipeikėjęs imu šaukti: "Marcel, Marcel, žiopy!", jis, Dievo asilas, vis dar eina, nesusigaudydamas, kas įvyko, vis dar drebia paskui save dažus.

Prišokęs rėkiu ir prancūziškai, ir lietuviškai: "Sustok, kvaily, sustok!" Tik dabar, jau prie pat kasos, Marcel bukau bambtelį "Quoi?" ir pastato ant žemės kibirus.

— Quoi? — šaukiu. — Quoi? Žiūrėk, beproti, ką padarei!

Varge, varge! Raudona košė buvo daug blogiau už elektros lemputes!

Į filmą renkasi žmonės, mina tiesiai į lipsnius dažus, raudonom pėdom terlina kilimą, kuriuo nuo sienų iki sienų išklotas visas kinas. Skubiai nešam skudurus iš savo dėžių, pripuolę prie žemės, eidami, keliais, bandom su semti gličią, raudoną košę. Kur tau! Dažai skverbiasi vis gilyn, terlynė darosi dar biauresnė.

Mus, beviltiškai besidarbuojančius, sušilusius, išsišėpusius — ratu apstoję stebi žmonės. Aišku, įdomiau, negu filmas! Kažkas surinka: "Terpentino!" Kaip be dvasios vėl lekiam prie savo dėžių, pilam terpentinę, šlapiais skudurais šluostom, trinam tyrę, kuri dar plačiau paplūsta.

Tiršti metalo dažai per tą laiką jau spėjo taip įsigerti, kad jų dabar nei dantimis neišgrauši! Samsy atbėga kino menadžierius, mažas, riebus žydas. Susiėmęs abiem rankom už galvos ir besiblaškydamas aplink mus, ima klykti: "Policija, policija! Aš pašauksiu policiją! Gerus darbininkus man Larry atsiuntė! Tegu kipšas griebia jo darbininkus! Tokie darbininkai, kaip šitie darbininkai, turėtų nieko ir niekad nedirbti!"

A, dažytojų dienos! A, dažytojų vargai ir džiaugsmai!

Ilgą laiką pro "Cinéma de Paris" praeidavau kita gatvės puse. Bet ir iš ten — aiškiai matydavau du raudonus takus, nusidriekiančius į kino vidų... Kažin, ar po dvidešimt metų juos kas nors išskuto?

Idomu, kur dabar Marcel? Gal, vedęs savo merginą, Saint Jérôme miestelyje atsidarė maisto krautuvėlę arba gazolino stotį?

— Papa, papa, — tikriausiai, prašo septyni ar aštuoni jo vaikai, — papasakok mums, kaip tu dažei Montrealį! Juk tu nudažei visą miestą, tiesa? Gražiausią pasaulio miestą — "la plus belle cité..."

* * *

Ir mus, dar kertančius miškus Kanados vakaruose, Montrealis iš tolo traukė. Aš tikėjau si surasti antrą Paryžių, dailininkų rojų — su Lotynų kvartalu ir lauke išdėstytais kavinių staliukais, kur gėlių mergaitės parduvinėja puokštėm pavasarį, kur valkatos ir poetai gurkšnoja absintą, kur susirenka sapnų paišytojai, žvaigždžių kalviai, iliuzorinio stiklo pūtėjai...

Tomas baigė sutartį anksčiau už mane. Po pusmečio, išsiliuosavęs iš vergijos, atvažiavau Montrealin ir aš. Lietuviškuose subuvimuose pradžioje būriuodavosi tik merginos, atvykusios Kanadon tarnaitėmis. Bet tolydžio vis dažniau ir vis daugiau pasimaišydavo vyrų, grįžtančių iš aukso kasyklų ar miškų. Buvusius medžių kirtėjus merginos vadindavo "miškiniais".

Mes patys žinojom, kad atrodom įspūdingai: nudegę, dar nenusiskutę barzdų, dar nenumetę šalin languotų marškinių; susiveržę plačiais diržais, apsiavę sunkiais, pasagom kaustytais batais. Beveik visi turėjom susitaupę pinigų, kuriais dažnas mėgo viešai pasišvaistyti. Aišku, mergaitėms "miškiniai" atrodė labai patrauklūs. Ypač patys pirmieji: nematyti-neregėti, beveik pasakiški.

Kai atvažiavęs Montrealin, vėl sutikau Tomą, jis buvo jau vedęs ir spėjęs išleisti visas savo santaupas. Aš dar puikinausi "miškinio" šaunumu, kurio paskutines liekanas Tomas buvo seniai praradęs. Jis man atrodė apkartęs ir tarsi suprastėjęs: gyvaplaukiais apžėlęs kaklas, pervargęs žvilgsnis, batai numintais užkulniais.

Dūmuose paskendusioj Lietuvių klubo salėj vyko šokių vakaras. Tąsyk pirmą kartą pamačiau Sandra. Šalia šešiapėdžio Tomo ji atrodė baukščiai trapi ir mažutė. Šviesūs ir labai lygūs plaukai krito jai net ant pečių; pablyškęs veidas, didelės žalsvos akys. Ypatingo malonumo teikė jos balsas: ji kalbėjo švelniai banguojančia gaida, tarsi norėdama kiekvieną žodį atskirai pasūpuoti. Kažkoks lengvas ir liūdnas siūbavimas, rodos, gaudė visą jos esimą — lyg ji būtų liaunas ajeras, išaugęs iš vėjo ir vandens. Sandra rūkė cigaretę po cigaretės, kartais aštriai užsikosėdama. Tąsyk Tomas nekantriai į ją pasisukdavo:

— Rūkyk, rūkyk! Matyt, nori atsidurti sanatorijoje, ką? Deportuos, ir galėsi kūkuoti Vokietijoje.

Jau tą pat vakarą sužinojau: Sandra buvo atvažiavusi su svetimų plaučių nuotrauka. Tiesiais keliais einant, Kanada jos niekad nebūtų įsileidusi: sveikatos tikrinimo komisijai užkalkėjimo dėmė buvo didžiausias buba. Sandra ir Tomas neatrodė daug tarpusavyje bendro turinti pora. Gal tik dėl nelemtos plaučių dėmės Sandra skubiai ištekėjo? Mano galvoj šmėkstelėjo tokia mintis, stebint tuos du, likimo nelauktai sustumtus, žmones.

Tomas skundėsi, kad bene reikės palaidoti svajonę apie inžinerijos studijas. Juk jis dabar ne vien sau, bet ir žmonai turi uždirbti pragyvenimą! Nors po vedybų Sandrai buvo leista nutraukti tarnaitės sutartį škotų šeimoj, bet kito — geresnio, pelningesnio darbo jina net neieškanti.

— Pats matai, — karčiai atsidusęs, pridėjo Tomas. — Sveikata, plaučiai... Pats matai.

Ir, nugėręs išsivadėjusio alaus gurkšnį, rankove, nuo pat alkūnės, nusišluostė lūpas.

— Jis visados tiesiai iš bonkutės, — tarsi atsiprašė už vyrą Sandra. — Yra juk padėtas stiklas, meškine. Kodėl tu, kaip koks grioviakasis, kaip paskutinis juodadarbis...

— Toks ir esu. — Tomas atspyrė savo kėdę arčiau sienos ir, iššaukiančiai atsilosęs, nudriekė kojas į priekį. — Kur, tavo manymu, rikiuojasi lėkščių plovėjas? Ar ne ant paskutinės pakopos?

(Bus daugiau)

Brazinskai...

(Atkelta iš 6 psl.)

gal būtų malonu jam išgirsti viešą žodį su atmintim: 'Jūs ištraukėte į savo laisvą ir saugų kraštą du žmones, kuriuos sovietai siekė sunaikinti. Tai Jums yra vertingas laimėjimas'. Gi vieton tos pa prastos, dėkingos ir gražios tiesos, Martinez tėvynė yra apibūdinama kaip kraštas, iš kurio skubiausiai reikėjo bėgti!

Savaitėmis dėl Brazinskių dieną naktį nemigęs Feliksas Zubras yra vienas retų lenkų užsipelnęs nuoširdaus lietuvių įvertinimo. Ar jis turės per sekantį lenkų kolonijos valdybos posėdį pranešti, kad po viso jo triūso, lietuviai pasielgė... kaip laukiniai? Tiesa, toks dalykas greičiausiai neįvyks, nes Lietuvoje gimęs Zubras yra 'savas' (su juo lietuviškai išsiaiškini kaip su broliu), lygiai kaip yra 'savi' tie nepaprastai gausūs lietuviai, kurie Italijoje, Venzueloje ir JAV-bėse savo darbu, lėšomis ar pastoge nenuilstamai rėmė (ir teberemia) Brazinskus.

...

Martinez Suarez laiškas Irano ambasadoriui yra reta tarptautinio ideologinio solidarumo pamoka. Mes, kurie to solidarumo tiek reikalaujame mūsų atžvilgiu, ar pajėgsime laiške duodamą pamoką garbingai priimti ir suprasti?

Ar pajėgsime suprasti, kad jeigu mums reikia juodinti mums draugiškų kraštų akciją tam, kad išgauti dvi vizas, mes iškeičiame tautos laisvės gynybai gyvbiniai svarbų tarptautinio solidarumo principą... dvi US Alien Resident vizas! Ir kam to reikia? Argi nėra kitų principinių svaresnių argumentų Brazinskių 'vizinės' bylos gynybai praversti? Brazinskių žygis ir drąsa yra juk verti visiškai kitokio traktavimo. Pav., jei amerikiečiai priėmė Japonijoje nusileidusį sovietų lakūną, tai kodėl jie negali tuo pačiu principu vadovaudamiesi priimti Brazinskių?

Jei Kudirka padėjo JAV valdžiai nuspręsti, kad žmogus visgi yra svarbesnis už menkes, gal Brazinskai padės JAV teismams įrodyti, kad dviejų šimtmečių senumo tautinė prieglobsčio ir žmogaus teisių gynybos tradicija yra bent tiek pat verta teisme, kaip informacijų gavimas apie lėktuvų statybą?

Net tuo atveju, jei eidami tokiu keliu, Brazinskai rizikuotų vizų nebegauti ir keliauti į kitą laisvą kraštą, gal jie patys panorės pasirinkti šį sunkesnį, bet principinį ir žymiai tauresnį kelią?

...

Baigdama noriu pabrėžti, kad šiame straipsnyje išdėstau grynai asmenišką pažiūrą ir mintis. Nesu 'viską žinanti', taigi tuo atveju, jei klysiu, iš anksto dėkoju skaitytojams už kantrybę, o Dirvai — už mano asmeniškoms mintims suteiktą vietą.

KALBOS VARGAI

T. KLYGA

Gyva kalba nuolatinėje žmonių vartosenoje vis įvairiopa kinta. Gyvenimo naujovės priverčia naujų žodžių kurtis ar skolintis. Arba tuos pačius naujaip pritaikyti (pvz. dabartinių skubos laikmečių galūnės trumpėja). Kai kurie žodžiai pasensta, tampa lyg nereikalingi — užmirštami. Okupantų leistame žodyne net toks gaivus ūkininkas — laikomas pasenusiu, mat, jiem norisi būtinai įkišti mūsų kalbon kolūkietį.

Yra tačiau žodžių, kuriuos ir be bolševikų rankos atmetame. Ir be reikalo, nes tuo būdu siaurinama kalba, skurdinama jos išraiška. Kas žodis vis atskirą sąvoką reiškia. Jei kurio atsisakoma, kalba darosi mažiau tiksliai, menkesnė.

Pvz. vis rečiau girdime — skaičiuoti, nes suplakame draugėn su skaityti. O tai skirtingi dalykai: skaičiuojame daiktų ar ko kito kiekį, o skaitome raštą arba knygą.

Vėlė — slysta iš vartosenos, spaudoj vis rašoma: meldėmės už mirusiojo sielą... Nei šis, nei tas. Vis buvo aišku, kad gyvo žmogaus siela, o mirusiojo — vėlė, dabar tas skirtingas substancijas sumetame draugėn. Nejautrumas žodžių prasmei. Taip ir kalbai žala, ir mūsų galvojimai tampa storžieviškesni. Gal jau ir Vėlinės bus — Sielinės?

Degėlas (fakelas, žibintas) jau suplaktas pervien

Indianapolio mieste, kuris žinomas kaip pasaulinė sportinių automobilių lenktynių sostinė, gyvena nemažai lietuvių šeimų, kurios nutarė susiorganizuoti į Lietuvii Bendruomenę. Lapkričio 6 d. įvyko pirmasis susirinkimas pas ponus Larry Hyton. Dita Tekoriutė Hylton suruošė lietuvišką vakarienę ir po skanaus pasivažiavimo įvyko pirmasis posėdis, nutariant organizuoti bendruomenės apylinkę. Tam darbui atlikti išrinktas paruošiamasis komitetas iš šių asmenų: Dita Tekoriutė Hylton, Jim Murphy ir Rymantas Guzulaitis. Laikino organizacinio komiteto adresas: Mrs. Dita Hylton, 21 Robinwood Dr., Brownsburg, Ind. Nuotraukoje Dita Tekoriutė Hylton ir Rymantas Guzulaitis kalbasi su TV korespondente tarptautiniame festivalyje Indianapolis, Ind.

su deglu. Sąvokos labai skirtingos, o ypač jausminis atspalvis: degėlas primena kilnią, taurią nuotaiką, o deglas — keršai margą meitėlį... Sakysit, kiaulių miestuose nėra, tai ir būdvardžio nebereikia. Bet jis vis tiek lieka bet kokiam grubiam keršumui aptarti, pvz. šlakais deglas veidas, deglom dėmėm nutėkštas paveikslas ir kt. O degėlas yra senas, geras žodis, kaip ir tekėlas. Mes greitai svetimus žodžius skolintis, tačiau brauginkim ir savuosius.

TOOL & DIE MAKERS
At least 5 years experience making progressive blanking dies. Excellent wages and benefits.

CURTIS INDUSTRIES
DIV. OF CURTIS NOLL CORP.
34999 CURTIS BLVD.
EASTLAKE, OHIO 44094
An Equal Opportunity Employer (42-48)

DVIDEŠIMT AŠTUONIOS DIENOS IR KELERI METAI

JURGIS GLIAUDA

Neseniai Putnam leidykla išleido Dan Kurzmano skaudžios istorijos studijinę knygą: Dvidešimt aštuonios Varšuvos geto sukilimo dienos. Knygos pavadinimo potekstė: Narsiosios kautynės.

Tai plati, iliustruota sukilimo apžvalga. Sukilimas vyko dvidešimt aštuonias dienas, nuo 1943 metų balandžio 18 dienos. Tiksliai apie tą laiką Varšuvos gete įkalintieji žydai sužinojo apie žydų naikinimą gazo kameroje. Ši žinia buvo tas lemtingas stimulus, palengvėjęs getų atmosferoje: neatiduoti savo gyvybės be kovos dėl jos. Masinio naikinimo dienos, tas baisusis pasyvumas, kuriuo šimtai tūkstančių žydų sutiko naikinimo siaubą, atrodo, jau buvo pasibaigęs. Žydai jau tikrai žinojo, kad galutinėje jų transportavimo stotyje stovi jų naikinimo aparatūra. SS ilgai sugebėjo slėpti naikinimą, visai skirstydami ir vežiodami žydus. Sveikas žmogaus protas nepajėgė nė pagalvoti, kad žmonės taip žiauriai ir taip masiniai gali būti troškinami gazo kameroje.

Tačiau 1943 metais pavasarį žydai jau buvo tikri, koks galutinis vežiojimo finalas juos laukia, esesininkams juos atrenkant ir tam tikromis partijomis išvežant iš bendros geto masės.

1943 metais balandžio 19 dieną buvo paskirta atrinkti gete didesnę žmonių grupę ir išvežti į galutinę stotį, kurios pavadinimas: mirtis. Ta diena buvo simboliška — žydų velykų išvakarės. Tą šventę žydai mini Izraelio vaikų išvedimą iš Egipto vergijos.

1500 jaunųjų, pasiryžusių kovoti ir mirti vyrų, apsiginklavusių kaip sugebėjo, pasipriešino esesininkų veiksams. Suliepsnojo vienas iš žiauriausių karo veiksmų: beveik beginkliai sukilėliai ir vokiečių kariuomenė, kurios karo veiksmuose buvo įjungta artilerija, šarvuočiai, liepsnasvydžiai ir lėktuvai. Dvidešimt aštuonias dienas vokiečių kariuomenė kovojo su Varšuvos geto kovotojais, kol galutinis ir totalinis sunaikinimas pabaigė sukilimą. "Ištisos valstybės", pastebi autorius "pasiduodavo vokiečiams greičiau, kaip tas Varšuvos getas".

Įvairios žydų politinės bei ideologinės grupuotės susivienijo šio sukilimo kovose. Sukilimas tapo idėjinio išeities punktu, vėliau teikusių įkvėpimą kovoti dėl Izraelio atkūrimo ir išlaiskymo. Tai buvo pirmas toks sukilimas, kuris pademonstravo naujos dvasios gimimą dvasiniai parblokštų nacistinio režimo kankinių tarpe. Gyvybė neatiduodama pigiai ir fatališkai, kaip tai buvo pirmomis nacių invazijos dienomis.

Tai buvo pošūkis žydų mąstyme, elgesio strategijoje, žūt ar būt gyvenčiūroje. Šis sukilimas, tvirtina autorius, atskyrė bailius nuo narsuolių, egoistus nuo altruistų, menkus nuo tų, kuriems priklauso ateitis.

1943 metais balandžio 19 dieną į Varšuvos getą įžengė 16 nacių karininkų ir 850 kareivių. Jie vedė pirmoje gretoje dešimt žydų, geto policininkų, kuriems buvo įsakyta atidaryti ugnį į pirmąjį žydų sukilėlių bastioną. Policininkams ug-

nies neatidarius, jie vietoje buvo nušauti. Iš sukilėlių slėptuvės pasipylė į vokiečius granatos. Taip prasi-dėjo Varšuvos geto sukilimas...

Laisvas pasaulis į sukilimą nereagavo. Keliolika lenkų stojo talkinti sukilėliams, bet didžioji lenkų masė liko indiferentiška, rašo autorius. Geto sukilimą pasaulis stebėjo, kaip kokį japonišką kamikaze veiksmą: savižudystę dėl siekio. Bet čia buvo didelis skirtumas. Žydai neturėjo kito pasirinkimo. Jie sukilime mirė narsiųjų mirtimi. Jie nenužengė į gazo kameras, varu įvaromi, mušte įmušami...

Žuvę Varšuvos geto sukilime, jie liko gyventi žydų tautos istorijoje.

Tos dvidešimt aštuonios tragiškos, istorinės Varšuvos geto sukilimo dienos kažin kaip lemtingai sutampa, tą knygą išleidus, su Manyland Books išleista knyga "Fighters for Freedom", Juozo Daumanto "Laisvės kovotojų" knyga angliškoje versijoje. Ši žūtutinė ir savižudiška kova Lietuvos miškuose truko kelerius metus ir buvo apmokėta keleta dešimčių tūkstančių gyvybių kaina. Pagal savo įtampą, panoramos plotį ir idėjingumo svorį, Juozo Daumanto knyga verta pasirodyti didžiųjų amerikiečių knygų leidyklų repertuare.

Šiuo laiku, kada stambių leidyklų štabuose reiškiasi antisovietinės nuotaikos, Juozo Daumanto knyga nesikirs su tokiomis leidyklų vadovų nuotakomis.

Ir pirmoji ir antroji šiame rašinyje paliestos knygos labai identiškios savo antikinės narsos demonstracija. Kada nors, tolimoje istorijoje, ta dvasia žavės milijonai, ir gerbs ateinančios kartos.

ATSIŪSTA PAMINETI

• **LIETUVIS ŽURNALISTAS.** Nr. 7(13). Lietuvių žurnalistų Sąjungos neperiodinis leidinys. Redaguoja Vytautas Kasniūnas, 3754 W. 70th Pl., Chicago, Ill. 60629.

• **LITUANUS.** Volume 22, Number 3, Fall 1976. Lithuanian Quarterly Journal of Arts and Sciences. Žurnalas išleina keturius kartus metuose. Šį numerį redagavo prof. A. Klimas. Rašo Aušra Jurašienė. Benediktas Mačiūka ir kt. Numeris iliustruotas dail. Alfonso Dargio darbų nuotraukomis. Žurnalo adm. adresas: Litanus, 6621 So. Troy, Chicago, Ill. 60629. Atskiuro nr. kaina 2.50 dol.

• **Perkant ar parduodant namus,** prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

KĄ DOVANOTI KALĖDOMS?

Užsiprenumeruokit savo bičiuliui DIRVĄ ir jis prisimins jus 52 kartus metuose.

Prenumerata metams 13 dol.

— — — — I Š K I R P T I — — — —

Dirva

P. O. Box 03206

Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu 13 dol. ir prašau siuntinėti Dirvą kaip mano kalėdinę dovaną šiam asmeniui:

Pavardė ir vardas

Adresas

Užsakytojas

Kas kaltas dėl žydų naikinimo?

V. DOMEIKA

Vykstant rinkiminei kampanijai, spauda, radijo ir televizija paskelbė Amerikos visuomenei 'sensaciją', jog šiame krašte gyvena karo nusikaltėliai, dalyvavę žydų naikinime. Kai kurios televizijos stotys tokius pranešimus net papuošdavo 'svastikoms' nurodymais, kad atitinkami organai jau vykdo 'nacių medžiokles'. Imigracijos ir Naturalizacijos D-tas sakosi, pagal atitinkamus skundus, tyrinėjęs 80 asmenų, o dėl trijų - lietuvių Kaminsko ir latvių - Maikovskio ir Detlavo - daro žygius jų deportavimui. Tokių žinių skleidimas meta tam tikrą šešėlį į visus, po karo atvykusius tremtinius, nes plačioji Amerikos visuomenė visai nežino kas ištikrųjų vyko Rytų Europoje. Labai lengva mesti kaltinimus asmeniui, arba grupei asmenų žinant, kad jie negali pasiteisinti. Pabaltijo krašto žmonės šiandien yra pavergti ir negali pasakyti savo žodžio.

Neliečiant aukščiau pažymėtų trijų pabaltiečių kaltumo ar nekaltumo, norėčiau nors trumpai parodyti tuometinę faktinę būklę. Pačių gi žydų teigimu, iki karo - Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje - žydai gerai sugyveno su tų kraštų gyventojais. Antisemitizmas gimė Vokietijoje, plėtojosi ir augo drauge su nacionalsocialistiniu judėjimu ir Lietuva buvo vienintelė pasaulyje valstybė, kuri iškėlė to judėjimo dalyviams bylą ir juos teisė (Sasso ir Neumano byla). Bet tai buvo lašas jūroj. Nežiūrint to, jog Vokietijoje buvo leidžiami prieš žydus nukreipti istatymai, vakarų demokratijos nesiėmė reikalingų žygių. Net ir po 'Kristalinės nakties' baisenybių pasaulis tylėjo. Tik vieni raudonieji Maskvos imperialistai nesnaudė ir slapta darė vokie-

čiams siūlymus susitarti ir pasidalinti Rytų Europą. Aišku, jog bolševikai puikiai žinojo, kaip vokiečiai elgiasi su žydais, bet tas jiems buvo nesvarbu.

Karo metu apie 18-20 tūkstančių Suvalkų ir kitų Lenkijos sričių žydų atbėgo į Lietuvą ir čia rado prieglobstį. Apie pusę tų atvykusių žydų, žydų organizacijoms globojant ir Latvijos, Lietuvos ir Estijos valstybių tarnautojams padedant, pro Švediją ir Suomiją išvyko į vakarų pasaulį ir tokiu būdu išgelbėjo savo gyvybes. Jau tas vien pasako, kad Pabaltijo gyventojai norėjo ir sten-gėsi padėti nuo karo kenčiantiems žydams ir lenkams. Kai svetimieji (rusai ir vokiečiai) okupavo Pabaltijo kraštus, lietuviai, latviai ir estai nebegalėjo reikšti savo valią o turėjo paklusti okupantų įsakymams.

Žydų naikinimo planai buvo sugalvoti ir paruošti Vokietijoje - vokiečių organų. Tenai buvo įsteigtas ir atitinkamas dalinys - Einsatzgruppe, kuris drauge su kitais policijos organais turėjo naikinti priešvokiškas grupes, jų tarpe ir žydus.

1941 m. sausio 30 d. Hitleris kalbėdamas Reichstage pasakė: "... jei žydijs įtrauks likusį pasaulį į karą, tai ji pabaigs vaidinusi savo rolę Europoje. Gal žydai šiandien juokiasi iš to, taip kaip jie juokėsi iš mano pirmesnių žodžių. Ateinantieji mėnesiai bei metai parodys, jog aš buvau teisus ..." Čia svarbu prisiminti, jog dar prieš šią kalbą Hitleris buvo įsakęs ruošti 'Barbarosos' planą, pagal kurį turėjo būti kariaujama su bolševikais.

1941 m. kovo 13 d. maršalas Keitel, Hitlerio pavedi-

mu, įsakė kariuomenei, jog Einsatzgruppe daliniai, nors teoretiškai yra Vyr. Karo Vadovybės žinioje, bet politinius veiksmus atlikinės Himlerio ar jo pavaduotojų įsakymais. Tų pačių metų birželio 4 ir 6 d.d. įsakymais buvo aptartas politinių komisarų traktavimas: 1) bolševizmas yra mirtinas vokiečių nac. socialistų priešinac. Vokietijos kova yra nukreipta prieš destruktivinę ideologiją ir jos platintojus. 2) Toji kova reikalauja imtis griežtų priemonių prieš bolševikų agitatorius, partizanus, sabotatorius, žydus ir visiškai nuslopinti kiekvieną aktyvų bei pasyvų pasipriešinimą ...

Kai 1941 m. birželio 22 d. vokiečiai pradėjo karo veiksmus prieš Tarybų Sąjungą, nors oficialiai neskelbdami - jie tada pradėjo kariauti ir prieš Europos žydiją. Savaimė suprantama, jog jokie lietuviai, latviai bei estų veiksmams negalėjo pakeisti to žygio. Pačių žydų tarpe yra sakoma, kad birželio 22 veiksmams buvo karo paskelbimas žydijai. Taip pav., Lusy S. Davidowicz parašė knygą 'The war against the Jews 1933-1945', kurioje, mano supratimu, gana objektyviai išdėstytos sąlygos bei aplinkybės privedusios prie to baisaus žygio.

Vokiečių karas su bolševikais prasidėjo birželio 22 d. Birželio 23 lietuviai sukilėliai, išlaisvinę Kauną ir kitas vietas, paskelbė atstatą Nepriklausomą valstybę ir, radijo bangomis, kvietė visus gyventojus, prisilaikant Lietuvos įstatymų, eiti paverstas pareigas.

Vokiečių kariuomenė ir policijos daliniai į Kauną atėjo birželio 24, o birželio 25 atvyko Einsatzgruppe A daliniai su savo vadovu SS Brigadenfuehrer Stahleker. Vokiečiai nepripažino sukilėlių pa-

statytos vyriausybės ir pareikalavo vykdyti vien jų įsakymus. Brigadenfuehrer Stahleker, savo raštiškame pranešime Himlerui nušviečia tuometinę būklę. Jo raštas sakoma: 'Jau pirmomis valandomis po to kai vokiečių kariuomenė įžengė, nežiūrint susidariusių sunkumų, buvo organizuojamos anti-semitinės jėgos, kad jos ruošų žydų pogromus. Apsaugos policija turėjo atitinkamus įsakymus ir buvo pasiruošusi, visomis turimomis priemonėmis, pilnai išspręsti žydų klausimą. Tačiau atrodo pageidautina, kad griežtos priemonės, kurias reikia pavartoti, bent pradžioje nebūtų pažintos, nes tas sukeltų rūpestį net ir vokiečių sluoksniuose. Turėjo būti su-darytas vaizdas, kad vietiniai gyventojai, kurie paskutiniuo laiku daug nukentėjo nuo žydų ir komunistų, spon-taniškai surengė tuos veiksmus prieš žydus. Kadangi Baltų gyventojai daug kentė jo nuo žydų ir komunistų laike bolševikinės okupacijos, todėl reikia tikėtis, kad jie imsis priemonių prieš tuos, kurie yra pasilikę jų tarpe. Vokiečių policija turi daryti žygius, kad tas tikslas būtų atsiiektas. Turi būti sudarytos sąlygos-ispūdis, kad vėlesniu laiku būtų įrodoma, jog tai buvo vietiniai gyventojai, kurie suvedė sąskaitas su žydais ir komunistais ...'

Pilnas Stahlekerio pranešimas yra paskelbtas Encyclo-pedia Judaica, XI tomas, 373 pusl. Iš vėlesnių to paties Stahlekerio bei Jaegerio pranešimų matyti, kad kiekviena žydų naikinimo akcija būdavo vokiečių suplanuojama ir kruopščiai paruošiama (The war against the Jews, 170 psl.) Iš tų pranešimų matyti, jog tuos naikinimo darbus padėjo vykdyti vietiniai partizanai, savanoriai, ar net pagelbinė policija. Karui prasidėjus ir vokiečių kariuomenei žygiuojant pirmyn, iš kalėjimų išėjo kriminalistai, o taip pat bolševikuojantis elementas, šliejosi prie vokiečių ir siūlėsi jiems talkininkauti; tą jie darė norėdami išvengti bausmių, kiti - gauti geresnes maisto korteles, o treči - kad įsisteikti naujiems 'viešpačiams'. Bolševikų agentai kurstė gyventojus 'nusikratyti' žydais. Buvo girdima, jog prie to darbo prisidėjo ir nekurie 'desantininkai'. Bolševikų tikslas buvo kompromituoti lietuvius, kad jie su vokiečiais vykdo žudymus; drumstame vandenyje lengviau pagauti žuvis. Neginčytina, jog vienas ar kiti pabaltietis laisvai įsijungė žydų naikinimo akcijon, visur pasitaiko nevienodo išsilavinimo bei supratimo žmonių, net toje pačioje šeimoje, tarp gerų vaikų atsiranda ir blogas. Tą patį reikia pasakyti ir apie žydus. Gyvenusieji Kaune matė ir girdėjo apie brolius Serebravičius, tai buvo iš Lenkijos atbėgę žydai. Jie padėjo SD 'medžioti' Kaune ir apylinkėse besislapstančius žydus. Daugelyje stovyklų (geto) 'Judenratai' ir geto policija

atrinkdavo senelius ir vaikus žinodami, kad juos vokiečiai paima sunaikinimui.

Tokiu vokiečiams 'pasitar-navimu' ypatingai pasireiškė Vilniaus geto vadas Gentas. Jis aiškinosi, jog tokiu keliu einant, bus galima išgelbėti bent dalį žydų. Trebliankos naikinimo stovykloje buvo sudarytas iš žydų 'sondercomando', kuris atlikdavo pagelbinius žudymo veiksmus - išrengdavo aukas, paimdavo jų turimus pinigus bei auksą o taip pat išlupdavo auksines dantų plombas. Tas parodo, jog vokiečių SD, kaip ir bolševikų NKVD, mokėjo priversti asmenis atlikti veiksmus priešingus jų valiai. Tokią pat taktiką vokiečiai vartojo ir su pabaltiečiais. Kas Kaltas dėl žydų tragedijos?

Raudonasis Stalinas ir rudasis Hitleris nutarė užgrobti svietimas žemes, dėl to kilo pasaulinis gaisras, kurio metu žuvo kelios dešimtys milijonų žmonių. Jei 'taiką mylintieji' bolševikai tikrai būtų norėję taikos, tai nebūtų siūlę vokiečiams pasidalinimą, o be bolševikų pritarmos - vokiečiai nebūtų užpuolę Lenkiją. Tuometinis ir po karinis bolševikų elgesys su žydais duoda pagrindą tikėti kad be kitų slaptų susitarimų, bolševikai pritarė ir padėjo vokiečiams žiauriai žudyti žydus. Jei kada nors bus pilnai paskelbti slapti bolševikų dokumentai, pasaulis pamatys, jog visa bolševikinė sistema yra paremta žudymais. Kas galėjo patikėti, kad, taikos metu, bolševikai išžudytų keliolika tūkstančių lenkų karininkų. O tai įrodytas faktas.

"LIETUVIŠKIEJI FERTEPIONAI"

Šveicarijoje leidžiamas dienraštis "Die Tat" lapkričio 12 d. numeryje paskelbė ilgą recenziją apie rytų Vokietijoje gyvenančio muziko Rainer Kunad sukomponuotos operos "Lietuviškieji Fortepionai" premjerą Drezdeno valstybinėje operoje. Operos libretą pagal rašytojo Johannes Bobrowskio to paties pavadinimo kaip ir opera romaną parašė Gerhard Wolf. Operą dirigavo Ernst Herrmann.

Recenzentas pastebi, kad kompozitorius taupiai naudojėsi orkestro priemonėmis. Orkestras susideda iš 7 instrumentų, dviejų fortepionų ir vieno smuiko. Smuikas operos muzikoje esąs vyraujantis instrumentas.

Recenzentas glaustai atpasakojo operos turinį ir pasisakė dėl veikiančiųjų asmenų (prof. Voigt, dirigento Gavėno ir mokytojo Počkos) vaidmenų, ypač sudodamas ties Počka, kuris Bobrowskio romane save indentifikuoja su Kristijonu Donelaičiu. Počkos rolę vaidinęs Friedrich-Wilhelm Junge esąs žinomas Drezdeno aktorius.

"Aš negaliu patikėti. Jūs turit 3 vaikus... ir nusipirkote benzino stotį?"

Neleiskit savo draugams pasidaryti sveti maisiais. Aplankykit juos taip dažnai kaip norite. Telefonu. 10 minučių skambinimas į bet kurią valstiją už Ohio ribų, išskyrus Aliaską ir Hawajus, kainuoja tik \$2.57 ar mažiau, priedo taksai. Tik skambinkit tiesioginiai, be operatoriaus pagalbos, po 5 val. vak. Kainos yra žemesnės po 11 val. nakties ir savaitgaliais, kainuoja taip mažai pasakyti tiek daug. \$2.57 ar mažiau. Kodėl neaplinkyti toli esančio draugo šiąnakt. Telefonu.

Duok sau dešimt minučių ryšio palaikymui.

Ohio Bell

Dial-direct rates apply on long distance calls (excluding Alaska) completed from a residence or business phone without operator assistance. Dial-direct rates do not apply to person-to-person, coin, hotel-guest, credit card or collect calls, or to calls charged to another number, because an operator must assist on such calls.

Detroito lietuviai

ANTANAS GRINIUS

IŠ ALT S-GOS DETROITO SKYRIAUS VEIKLOS

Š. m. lapkričio 21 d. Lietuvių namuose Detroito skyriaus narių visuotinas susirinkimas. Susirinkimą atidarė skyr. pirm. J. Švoba ir susirinkimo pirmininku pasiūlė Romą Mačionį ir sekretorium Antaną Vaitėną. Darbotvarkėje buvo valdybos, revizijos komisijos pranešimai, rinkimai ir aktualiųjų skyriaus reikalai. Pirm. J. Švoba pažymėjo, kad ši skyriaus valdyba vis perrenkama veikia nuo 1972 m. rugsėjo 16 d., jai tekę atlikti nemaža ir nelengvu darbų. Nuo 1975 m. gegužės 18 d. susirinkimo valdybos perrinkimo ligi šios dienos skyrius padarė tris sėkmingas narių su svečiais išvykas-gegužines ir užgavėnių pobūvių su programa. Jame V. Alantas pakalbėjo apie Romo Kalantos susideginimą ir paskaitė iš jo dar spausdinamos tuo laiku knygos Romas Kalanta ir darė pranešimą rinkimų reikalais Michigano respublikonų partijos vienas iš viceprezidentų Algis Zaprackas, kuris kandidatavo į kongresmanus. Išvykos ir pobūvis buvo nusisekę, nes sulaukta gražaus būrio svečių ir pelno. Viena rudeninė praeitų metų išvyka buvo paskirta Dirvos reikalams, ir jos visas pelnas 300 dol. ir joje surinktų aukų 345 dol. tuojau išsiųsta Dirvai.

Dirvai paramos vėjus buvo vykdomas toliau. Prie tų išvykų ir parengimų pasisekimo savo darbu, kepsniais ir aukomis daugiausia prisidėjo šios ponios: Antanina Jonynienė, Stasė Šimoliūnienė, Ona Šadeikienė, Joana Švobienė ir Ona Kachelienė, savo pyragais — Pr. Balandienė, R. Vaitiekaitienė, El. Stašienė, El. Musteikienė, A. Žedienė ir kitos. Susirinkimas išreiškė joms nuoširdžią padėką karštais plovimais. Taip pat susirinkimo išreikšta nuoširdi padėka ponams Onai ir Česui Šadeikams, kurie ne tik leidžia skyriaus išvykoms pasinaudoti jų gražia sodyba, bet jas rengiant daugiausia prisideda savo darbu ir rūpesčiu.

Š. m. gegužės 23 d. skyrius surengė Lietuvių namuose Detroito Dirvos 60 metų sukakties paminėjimą. Turiningą ir aktualią paskaitą "Žvilgsnis į ateitį per Dirvos sukaktį" skaitė Vilties draugijos vicepirmininkas Aleksas Laikūnas. Akademijai vadovavo jauna ponija Marija Gilvydytė-Williams, seno tautininkų veikėjo Alfonso Gilvydžio duktė. Meninę dalį atliko Windsoro mergaičių kvartetas "Aušra". Pietums vadovavo Mykolas Kizis. Gauta daug sveikinimų raštu ir žodžiu.

Skyriaus pirm. J. Švoba apie skyriaus parengimus pabrėžė, kad jie daromi ne

tik tam, kad sukauptų pelno, bet daugiausia dėl to, kad pasitarnautų tautiškai idėjai, lietuviškam reikalui ir tautininkų siekiams, kurie yra bendri visiems susirinkusiems lietuviams ir tautiškai nusistatę. Gal dėl to ir pritraukiame daugiau svečių į savo parengimus. Tas rodo, kad eina teisingu keliu.

Gale pirmininkas papasakojo, kad daugumas mūsų narių yra aktyviai įsijungę į kitų lietuviškų organizacijų veiklą, kaip štai: Detroito lietuvių kultūros klubą, šaulius, Lietuvių bendruomenę, Detroito lietuvių organizacijų centrą, Balfą, Valdybą ir nariai aktyviai prisideda bendruose lietuviškuose parengimuose.

Po skyriaus pirmininko J. Švobos, išdėstininko Juozo Lesčinsko ir kontrolės komisijos pirmininko Alfonso Gilvydžio pranešimų, narių pasisakymų, susirinkimas patvirtino pranešimus ir pareiškė padėką valdybai ir kontrolės komisijai už atliktus darbus.

Į naują valdybą perrinkti iš senosios, jiems sutinkant, Jonas Gaizutis, Juozas Lesčinskas, Stasys Šimoliūnas ir Jonas Švoba, naujai išrinkti Romas Mačionis, Antanas Vaitėnas ir Albinas Bliūdžius. Į revizijos komisiją perrinkti Alfonso Gilvydis, Vincas Šarka ir Vincas Tamošiūnas, į Detroito lietuvių organizacijų centrą skyriaus atstovai palikti tie patys — Vincas Šarka ir Antanas Vaitėnas.

Aktualiūose skyriaus reikaluose svarstyta numatytas Dr. Jono Basanavičiaus paminėjimas vasario 20 d., jo 50 metų nuo jo mirties sukakties proga, vasarinė išvyka, Dirvos reikalai, ALT S-gos Centro Valdybos bendraraštis nr. 6.

Priimti keturi nauji nariai. Susirinkimas baigtas narių draugiška kavute, kurią paruošė ponija Stasė Šimoliūnienė ir Joana Švobienė.

PAMINĖTA AKTORĖ MIKŠIENĖ IR SUTIKTI JURAŠAI

Lapkričio 13 d. Kultūros Klube buvo paminėta aktorė Z. Arlauskaitė-Mikšienė ir jos teatralinė veikla.

Minėjimą-akademiją atidarė Stasys Garliauskas ir pakvietė rašytoją, dramaturgą Vytautą Alantą papasakoti apie Z. Mikšienės teatrinę veiklą. Prelegentas suglaustai perdavė mėgėjų sambūrio, kuriam gyva būdama vadovavo Z. Mikšienė, indėlį į lietuvių kultūrinį gyvenimą. Už veikalo patstatymą organizacijų renginiuose Z. Mikšienė neimdavo jokio atlyginimo ir sambūrio narių apskaičiavimu tas sudarė apie 30,000 dol.

Akademijos pabaigoje aktorius Karolis Balys pade-

klamavo Mačernio poezijos. Po pertraukos Gintė Damušytė pristatė Aušrą Jurašienę, kuri savo žodyje nušvietė kultūrinę padėtį Lietuvoje ir papasakojo kaip keitėsi kultūrinė dvasia okupacijos 30 metų laikotarpį. Ji yra gera kalbėtoja ir papasakojo tokių dalykų, kurių dar neteko girdėti.

Jonas Jurašas kalbėjo apie Lietuvos teatrą ir papasakojo aplinkybes priverčiusias jį iš Lietuvos pasitraukti. Jurgis Baublys padėkojo kalbėtojams. Po pertraukos buvo pateikta vakarienė. Šiai daliai vadovavo dr. Kazys Karvelis. Dalyvavo apie 180 svečių. Paminėjimą ir sutikimą surengė specialus komitetas vadovaujamas Jurgio Baublio.

SVARBUS SUSIRINKIMAS

SLA 352 kuopos metinis visuotinis susirinkimas šaukiamas gruodžio 5 d. 12 val. Lietuvių Namuose. Programa: Valdybos pranešimai ir kuopos valdybos 1977 metams rinkimai. Susirinkimas svarbus ir visi kuopos nariai kviečiami jame dalyvauti. Po susirinkimo vaisės ir kavutė veltui.

TAUTYBIŲ MUGĖ

Tarptautiniame Institute lapkričio 18-21 dienomis vyko tradicinė rudens mugė. Buvo užimti visi instituto kambariai ir juose įrengtos prekyvietės, labai primenančios Lietuvoje buvusius kermosius. Lietuviai savo kultūriname skyriuje turėjo vazų, gintaro išdirbinių, plokštelių, knygų, atviručių, šiaudiniukų ir iš jų padirbtų paveiklų ir dar šiaip visokių daiktų. Skyrių tvarkė Detroito Lietuvių Kultūros Klubas. Ir buvo vienas iš gražiausių salėje esančių.

Taip pat tautybės parduotuvė ir savo maisto gaminius.

Salės scenoje kiekvieną dieną vyko tautybių meninių jėgų pasirodymai. Šoko ir dainavo. Sekmadienį, lapkričio 21 d. 3 val. pasirodė muz. Stasio Šližio vadovaujamas moterų choras ir vakare, 8 val. Windsoro lietuvių tautinių šokių ansamblis, vadovaujamas Eleonoros Holmes.

PAGERBS PROFESORIŲ

Detroito Lietuvių Kultūros klubas rengia gruodžio 5 d. 12:30 val. Kultūros Centre iškilmingą akademiją profesoriumi Juozui Žilevičiui pagerbti. Profesorius yra kompozitorius, muzikologas ir labai veiklus visuomenininkas.

Būdamas jautrus meno atstovas, suorganizavo pirmąją dainų šventę Kaune ir vėliau New Yorke, Carnegie Hall. Šiam muzikos ir dainos kūrėjui ir skleidėjui

suėjo 85 metai. Per tą laiką jis sukrovė didelį kraitį ir atidavė lietuviams.

Akademijos rengėjai kviečia organizacijas ir veiksmus dalyvauti profesoriaus pagerbime ar atsiųsti sveikinimus. Sveikinimai siunčiami tokiu adresu: A. Musteikis, 216 W. Greendale Ave., Detroit, Mich. 48203.

SUKORĖ ŠEIMĄ

Lapkričio 13 d. šv. Henrikio šventovėje, Lincoln Parke, Jurgis L. Šukis ir Pamela T. Burda priėmė moterystės sakramentą. Jurgis L. Šukis, sūnus Jūrų šaulių švyturio kuopos pirmininko Alfoso ir moterų sekcijos vadovės Angelės Šukų, yra baigęs Detroito universitetą ir įsigijęs teisų daktaro laipsnį. Dirba draudimo įstaigoje ir verčiasi privačia praktika. Pamela, p.p. Burdų duktė, studijuoja Wayne State Universitete ir baigia "Medical Sociology".

Vestuvių puotą įvyko Vengrų salėje, Allen Parke, netoli Šukių gyvenamos vietos. Puotos programą pravedė Jonas Šostakas jr. Dalyvavo apie 200 svečių, vietinių ir iš toliau atvykusių. Jaunavedžius sveikino: Emilija ir Stasys Grušai iš St. Petersburgo, dr. Kazys ir Ona Pautienai iš Clevelando, Kazys ir Ona Gudaičiai iš Niagaro Falls, Romas ir Emilija Bielkevičiai iš Brocktono, Vitas ir Stefanija Mackevičiai iš Omahos ir giminės iš Lietuvos: dėdės, tetos, pusbroliai ir pussesterės. Jaunavedžiams šokant valsą prie jų prisijungė ir svečiai. Šokiams grojo Rimo Kaspučio orkestras. Ir taip vaišintis, šokta iki vidurnakčio.

CHIEF DIETICIAN

Saga Food Service needs a Chief Dietician in its Health Care Division. Must be ADA/RD with minimum of 3 years experience. Position offers in top benefit package in the industry. Salary open. Openings throughout Midwest. Send resume to JERRY GRIEWAHN, 2970 SO. NINTH ST., KALAMAZOO, MICHIGAN 49009.

An Equal Opportunity Employer (46-51)

OPPORTUNITY FOR

DETAILERS

Experienced Detailer for a manufacturer of truck brake components. Excellent benefit program. Salary commensurate with experience.

Send resume to

MGM BRAKES

21800 Greenfield Rd.,
Detroit, Mich. 48237

An Equal Opportunity Employer M/F (46-1)

WANTED JOURNEYMEN

or 1ST CLASS SKILLED

MACHINIST

Must be able to set up and read blue prints
SHEET METAL MAN
ELECTRICAL MECHANICAL
ASSEMBLERS
Experience in wiring & assembling
All fringe benefits
SOLIDYNE INC.
56 Spence St.
Bayshore L. I., N. Y. 11706
516-231-7800, Ext. 47 (46-3)

Per Angliją greičiau, geriau, pigiau.

KALĖDINES DOVANOS

Siuntinys 2 1976.

Vyriškam arba moteriškam paltui vilnonė angliška medžiaga, arba vilnonė labai gera eilutei medžiaga su įaudimu "All wool made in England"; crimpleno medžiaga moteriškam kostiumeliui, arba crimpleno medžiaga dėl dviejų suknelių; 1 vyriški nailono išėginiai marškiniai; 1 vilnonė gėlėta arba su ornamentais skarele; 2 poros vyriškų arba moteriškų storų nailoninių kojinių; gėlėta crimpleno medžiaga suknelei.

Kaina su muitu ir persiuntimo išlaidomis \$160.00

Į šį siuntinį dar galima dadėti prekių 10 svarų svorio. Bet čia primename, kad į siuntinį galima dėti tik 12 metrų medžiagų, išskyrus dirbtinį minką, kuris į šį skaičių neįeina.

Žemiau siūlome keletą populiresnių dovanų.

Dirbtinio minko kailis 1 moteriškam paltui	\$80.00
Jeans "Wrangler", vyriškos arba moteriškos	36.00
Vyriškas arba moteriškas nertinis	24.00
Geresnės rūšies nertinis	32.00
Kojinės, vyriškos arba moteriškos, nailono	2.25
Tights	3.50
Crimpleno medžiaga, tinka kostiumeliui arba suknelei, kaina už 1 metrą	9.00
Vilnonė medžiaga suknelei. Kaina už 1 metrą	10.00
Nailono apatinis	9.00
Vyriški nailono marškiniai	10.00
Geresnės rūšies marškiniai	15.00
Lietisargis, telescop	12.00
Vilnonė skarelė	11.00
Angliška vilnonė labai gera 1 eilutei medžiaga	50.00

Šios kainos yra su įskaiciuotu nauju muitu.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus į Lietuvą ir kitas šalis.

BALTIC STORES LTD.

11 LONDON LANE, BROMLEY, KENT.

Tel. 01 739 8734 arba 01 460 2592.

Chicagos lietuviai

ANTANAS JUODVALKIS

LIETUVOS DUKTERYS SU NAUJAIS UŽSIMOJIMAIS

Tokiu pavadinimu š. m. spalio 28 d. DIRVOJE tilpo Vytauto Kasnio straipsnis. V. Kasnis turėjo ilgesnį pasikalbėjimą su L. Dukterų vadovybe Beverly Shores vasarvietėje. Kad Dukterys dirba gerą, reikalingą ir naudingą darbą, niekas neabejoja. Tikrai, tos darbščios bitelės suneša visokias gėrybes į vieną avilį, iš kurio jau skirsto jų reikalingiesiems. Bet šį kartą, greta jų darbų įvertinimo, keliama nauja idėja — steigti kooperatinio pobūdžio namus Beverly Shores.

Niekas neginčija, kad oras yra geras, aplinka graži, Michiganas čia pat (nors naujųjų plieno liejyklų taršos pėdsakai jau jaučiami), bet toli nuo lietuviškų centrų ir kitų patogumų. Net paprasčiausios maisto krautuvės nėra, o Michigan City už 7-8 mylių. Gydytojai, ligoninės ir kitos įstaigos yra tik Michigan City. Kol pajėgiam mašiną vairuoti ir ją išlaikyti, tai ta problema lengvai išsprendžiama. Prireikę litro pieno ar kepaluko duonos, sėdai į mašiną ir po pusvalandžio vėl esi namuose. Bet, jei neturi savo susisiekimo priemonių, tai sudaro didelę problemą, o viešo susisiekimo, kaip ir nėra. Traukinėlis eina, bet jį reikia pasiekti ir iš jo sugrįžti.

Vien geru oru ir gražia gamta žmogus dar nėra gyvas, ypač vyresnio amžiaus. Pasiekti Chicago su jos visais kultūriniais renginiais: koncertais, operomis, minėjimais, baliais ir t.t. be savo priemonės visai neįmanoma, o ir su savo — per toli ir per sunku. Vyr. amžiaus žmonėms, nakties metu vairuoti, yra labai varginantis darbas. Jo dažnas vengia.

Jei jau projektuoti seneliams namus, tai tik lietuvių apgyventoje vietovėje, arčiau kultūrinio judėjimo. Šis projektas reikalingas gilesnių studijų ir didesnio pažinimo. Idėja kilo iš Beverly Shores vasarvietėje gyvenančių ar ten vasarajančių žmonių. Jų yra nemažai, bet gerai susiklauso, vieningai veikia savam klubui, bet to nepakanka, nes visi dar yra pajėgus amžiaus ir daugelio problemų neįsprendžia.

Nenorėdamas plačiau iškeltos minties analizuoti, nes yra tik užuomina, bet ne projektas, paminėjau tik keletą neigiamybių. Jei bus reikalingas, tai teks pasisakyti išsamiau.

Ta pačia proga noriu grįžti prie mano ankstyves-

nio pasisakymo, dėl senųjų gyvenviečių išlaikymo. Negriaukime savo sukurtų institucijų, o kaip galima jas ilgiau išlaikykime ir jomis naudokimės. Mūsų vadovaujantieji veiksniai turėtų aiškiau pasisakyti dėl tolimesnės lietuvių laikysenos ir, jei ras reikalingą, nukreipti į vieną vietovę. Šiandien, partizaniškai grumiamės su savo likimu ir darome, kaip diktuoja kiekvieno protas. Jei būtų propaguojama viena vietovė, tai ir vėl susiburtų kompaktinis lietuvių skaičius su savo kultūros, religijos ir kitokiais centrais. Kol to nėra, tai gyvenime įsikibę į savo senąsias gyvenvietes ir naudokimės jau turimomis institucijomis.

SOLISTĖS DAIVOS MONGIRDAITĖS REČITALIS

Visiems gerai pažįstama solistė Daiva Mongirdaitė, 1959 m. laimėjusi DIRVOS konkurse I-ą premiją, š. m. lapkričio 21 d. Jaunimo Centro salėje, turėjo dainų rečitalį.

Pirmoje dalyje pasirodė su Mozarto, Mendelsono ir Schuberto komponuotomis dainomis bei arijomis. Dainas išpildė vokiečių, italų ir prancūzų kalbomis, susilaukė klausytojų įvertinimo ir gausių katučių.

Antroje dalyje padainavo arijas iš Klovos operos "Pilėnai" ir Gounod operos "Faustas" ir 6 lietuvių kompozitorių dainas. Antrąją dalį išpildė lietuviškai ir publiką dar labiau sužavėjo. Turėjo pridėti ir bisui.

Solistei akompanavo muzikas Aloyzas Jurgutis.

Solistė Daiva Mongirdaitė buvo apdovanota net keliomis gėlių puokštėmis.

Solistė yra gerai pasiruošusi ir koncertą atliko be priekaištų. Gaila, kad chigaiškė visuomenė pasisklaidė po gausius kitus renginius ir nepajėgė užpildyti Jaunimo Centro didžiosios salės.

SAVAITGALIŲ ĮVYKIAI

Savaitgaliai Chicagoje yra perkrauti įvairiais renginiais. Paprastai, pradeda penktadienių vakarais kultūrinėmis vakaronėmis, o baigiama sekmadieniais įvairiais minėjimais ar koncertais L. Tautiniai Namai. Penktadienį (XI. 19) įvyko Amerikos lietuvių inž. ir archit. s-gos Chicagos skyriaus susirinkimas su inž. Valdo Adamkaus paskaita.

Šeštadienį (XI. 0 D.L.K. Birutės d-ja suruošė koncertą-balių. Buvo paminėta šios d-jos 25 metų tremtyje atsikūrimo sukaktis. Kalbėjo ilgametų pirmininkė Marta Babickienė. Progra-

Lietuvių Fondo banketo Chicagoy svečiai. Prieky žurnalistų stalas. Pirmas iš dešinės sėdi Dirvos spec. korespondentas Chicagoje Antanas Juodvalkis su ponia. V. Noreikos nuotr.

Marija Remienė, Lietuvių Fondo valdybos narė, gražiai pravedusi LF vajeaus banketą Chicagoje spalio 30 d. Jaunimo Centre. V. Noreikos nuotr.

mą išpildė solistė Vanda Stankienė ir rašytojas Aloyzas Baronas. Šokiams grojo A. Stelmoko orkestras.

Sekmadienį (XI. 21) Dukterys turėjo susirinkimą, kurio metu, be organizacinių reikalų, viešnia iš tolimojo Suvalkų trikampio, solistė L. Januškevičienė, akomp. sūnui Martynui, atliko meninę programą.

Agr. Antanas Šantaras LF banketo metu įteikia Lietuvių Fondo valdybos pirm. dr. A. Razmai 2,000 dol. čekį.

V. Noreikos nuotr.

Jaunimo Centras. (Penktadienį (XI. 19) įvyko jaunimo vakaras. Programą išpildė studentai ir neolituanų orkestras. Šokiams grojo orkestras VYTIS. Rengė L. Gyd. d-jos moterų pagelbinis vienetas — Stipendijų fondas.

Šeštadienį (XI. 20) įvyko Chicagos aukšt. lit. mokyklos tradicinis vakaras. Programą išpildė visa mokykla.

Sekmadienį (XI. 21) LKV S-ga Ramovė paminėjo Lietuvos kariuomenės įkūrimo sukaktį. Išklausyta mišios ir pagerbti kritusieji už laisvę. Kalbėjo A. Juškevičius ir J. Gaižutis. Aukuro ugnį įžiebė sav. kūrėjas V. Tamulis, vainiką padėjo M. Babickienė ir K. Dabulevičius.

Na, o po pietų, ir Daivos Mongirdaitės rečitalis. O kur šaulių Namai, Balio Pakšto, Vyčių salės?!

RENGINIAI

Korp! Neo-Lithuania suieiga šaukiama š. m. gruodžio 10 d. (penktadienį), 7:30 val. vak. Lietuvių Tautiniuose Namuose. Bus valdybos pranešimai, veiklos plano pristatymas ir kt. reikalai. Po sueigos filmas — "Atsiminimai".

Valdyba kviečia visus

korporantus skaitlingai dalyvauti.

Lietuvių Tautiniai Namai š. m. gruodžio 18 d. (šeštadienį) rengia bendras Kūčias. Registruotis prašome pas Br. Kasakaitį, telef. 778-7707.

Lietuvių Mot. Fed. Chicagos klubas ir Lietuvių Taut. Namai pradeda kultūrinių popiečių ciklą. Pirmoji popietė įvyks š. m. gruodžio 12 d. 3:30 val. p. p. LT Namų salėje. Kalbės rašytoja Danutė Bindokienė, Rimas Černius ir Vytenis Damušis. Tema — lituanistinių mokyklų keliai ir problemos. Visi kviečiami dalyvauti.

Tradicinį Naujų Metų sutikimą rengia Korp! Neo-Lithuania. Sutikimas įvyks gruodžio 31 d. Liet. Taut. Namų salėje. Pradžią 9 val. vak. Karšta vakariene, šampanas ir stiprieji gėrimai (riboti). Gros jaunųjų orkestras VYTIS. Staliukus rezervuoti ir pinigų sumokėti iki gruodžio 26 d. pas Br. Kasakaitį — 778-7707, arba A. Juodvalkį 925-0035. Kviečiami visi iš anksto rezervuoti sau ir savo draugams vietas (stalai 10 asm.).

Jaunimo Centras, savo pastogėje, š. m. gruodžio 5 d. (sekmadienį), 5 val. vak. ruošia tradicinę vakarienę. Programą atliks styginis orkestras TRIMITAS, vadovas muz. Povilas Miliulis. Auka 25 dol. asmeniui.

Vadovybė kviečia visuomenę dalyvauti šioje vakarieneje

Bažnytinis koncertas. Šv. Mergelės Marijos Gimimo parapijos choras, š. m. gruodžio 12 d. (sekmadienį), 7 val. vak., parapijos bažnyčioje (Marquette Parke) rengia religinį koncertą. Dalyvauja mišrus, moterų ir vyrų chorai; solistai: G. Mažeikienė — mezzo sopranas, M. Momkienė — sopranas ir V. Momkus — baritonas. Smuikininkas P. Maticukas ir vargonų virtuožas A. Kaminskas. Dirigentas A. Linas.

NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS

Šauliai kviečia Cicero ir apylinkės lietuvius N. Metus sutikti malonioje ir šeimyniškoje nuotaikoje Ciceroje šv. Antano parapijos salėje. Pradžią 8 val. vak. Pakvietimai gaunami pas Joną Dekerį, 4705 West 12 Place Ciceroje, tel. 863-8861 arba tel. 652-8137.

• Cicero jūsų šaulių kuopa Klaipėda per Dirvos atstatymo vajeus komiteto pirm. Pr. Kašiubą atsiuntė auką Dirvai paremti 20 dol. Ačiū.

• Lietuvių Fondo valdyba per Mariją Remienę atsiuntė auką Dirvai paremti 75 dol. ir dėkoja už skiriamą dėmesį Lietuvių Fondui. Ačiū už auką.

• Leonardas Dambrūnas, kalbininkas, lapkričio 24 d. mirė Washington, sulaukęs 70 m. amž.

NAUJŲ LAIKŲ LIETUVOS ISTORIJA

Prano Čepėno Naujų laikų Lietuvos istorijos pirmasis tomas — XIX amžiaus galas ir XX amžiaus pradžia iki Pirmojo pasaulinio karo — baigiamas spausdinti M. Morkūno spaustuviėje, Chicagoje.

Jau parašytas bei rengiamas spaudai ir antrasis šios istorijos tomas, kuris apims laikotarpį nuo Pirmojo pasaulinio karo pradžios iki 1920 m. pabaigos.

Istoriją leidžia Dr. Kazio Griniaus Fondas, 2523 West 69th Street, Chicago Illinois 60629.

Pirmasis tomas bus apie 500 psl. ir iš anksto užsisakiusiems kainuos \$12.00, vėliau — \$15.00. Užsisakyti šiuo adresu: J. Urbelis, 1649 No. Broadway, Melrose, Park, Illinois 60160.

Filatelijos kampelis

Nr.8

ANTANAS BERNOTAS

JAV išleido šiuos naujus pašto ženklus: 1. Rugpjūčio 6 d. — 13 centų voka American Craftsman pagerbti. Specialus piešinys.

2. Rugpjūčio 18 d. išleido 13 c. pašto ženklą gail. seserei Clarai Maass pagerbti.

Clara Maass (1876-1901) gimė East Orange, N. J. Mokėsi Newarko Vokiečių Ligoninės gail. seserų mokykloje, kurią baigė 1895 m. Po to toj pačioj ligoninėj dirbo vyr. seserimi, o prasidėjus Ispanų-Amerikiečių karui, ji perėjo dirbti į armiją. 1900 m. buvo išsiųsta į Filipinus, o 1901 m. perkelta į Kubą. Tuo metu Amerikos armijos gydytojai darė tyrimus, kas sukelia geltonąjį drugį. Buvo įtarimų, kad ligą gali plauti uodų rūšis vardu stegomyia. Clara Maass, tuo metu dirbdama Havanos Las Animas ligoninėje, birželio 4 d. savanoriškai sutiko, kad jai įgeltų tas uodas. Iš tiesų, ji susirgo nesunkia geltonojo drugio forma, bet greit pasveiko. Rugpjūčio 14 d. bandymą pakartojo. Šį kartą drugys buvo mirtinas — po 10 dienų ji pasimirė. Sekant šiuos bandymus, JAV armijos gydytojai — majorai Walter Reed ir William C. Gorgas galutinai nustatė geltonojo drugio ligos sukėlėją.

Newarko-Bellville ligoninė, kurioj ši kilni mergina dirbo ir žmonijos gerovei paaukojo savo gyvybę, 1952 m. buvo pavadinta Clara Maass Memorial ligonine.

★

ISPANIJA išleido 3 pašto ženklų seriją Zaragozos miesto 2000 metų įsteigimo sukakčiai paminėti. Čia dedame tos serijos 3 pezetų p. ženklą su cėsoriaus Augusto monetomis.

Zaragoza (dažnai sakoma ir Saragosa) yra to paties vardo provincijoje ir guli 171 mylią į šiaurės rytus nuo Madrido dešiniame Ebro upės krante, derlingame slėnyje. Zaragozą 25 m. pr. Kristų įkūrė senovės romėnai ir pavadino ją Salduba, vėliau — Caesarea Augusta. 476 m. miestas pateko visogotams, vėliau čia įsigalėjo maurai. 1118 m. Alfonsas I Aragonietis išvarė maurus ir Zaragozą paskelbė Aragonijos sostine. 1710 m. prie miesto vyko kovos su anglais ir austrais dėl paveldėjimo, o 1808-09 m. su prancūzais. Miestas yra geležinkelių mazgas ir turi įvairios pramonės. Mieste tebestovi senųjų amžių pastatai: XII ir XVII amžių katedros, maurų citadelės griuvėsiai. Yra universitetas ir kitokių mokslo įstaigų ir muziejų. Mieste gyvena apie 281,000 gyventojų.

★

MAURITANIJA išleido 10 um pašto ženklą, kuriuo paminimas buv. Ispanų Saharos prijungimas.

Ispanų Sahara, anksčiau vadinta ir Vakarinė Ispanų Sahara, į kurią įėjo ir Rio de Oro kolonija bei Saguiet el Hamros teritorija, sudarė apie 23,793 kv. mylių plotą. Ispanijai iš Saharos pasitraukus, pagal iš anksto padarytą susitarimą, didesnę teritorijos dalį gavo Marokas, gi kita pusė 1976 m. vasario 29 d. buvo prijungta prie Mauritanijos.

★

PERU valstybė (Pietų

Amerikoje) išleido 4.50 sol pašto ženklą Louis Braille aklųjų mokymo sistemat paminėti.

Louis Braille (1809-1852) gimė Coupvray, Prancūzijoje. Būdamas trejų metų amžiaus apako ir buvo atiduotas į prieglaudą. Turėjo muzikinių gabumų ir buvo geras vargonininkas ir čelistas. Turėdamas 19 m. amžiaus pradėjo institute mokytis aklus vaikus. Čia jam gimė mintis surasti kokią būdą geresniam aklųjų mokymui. Pasinaudodamas šia mintimi, jis išgalvojo tam tikrą alfabetą, kur raides ir skaitlines įspaudžia-

mos į storą popierių tašku forma ir aklašis, liedsdamas pirštais, gali skaityti visoki tekstą. Jo sistemoje taškai sudėlioti po šešis įvairiose padėtyse, du į šalis, trys į viršų, sudaro reikalingą raidžių kombinaciją. Jo aklųjų mokymo sistema greit paplito visame pasaulyje ir yra spausdinamos knygos įvairiomis kalbomis. Parašė aklųjų mokymo vadovėlį.

SKAITYTOJŲ ŽINIAI

Daugelis skaitytojų nusišundžia, kad Dirvą gauna nereguliariai.

Pranešame, kad Dirva kiekvieną savaitę antradienio rytą išsiunčiama visiems skaitytojams JAV, Kanadoje ir užjūryje. Jei Dirva ne laiku ar nevienodai pristatoma — kaltė yra pašto, kurio patarnavimas, nežiūrint aukšto mokesčio, kasdien blogėja.

DIE MAKERS

Prefer experience in automotive type die work. Must be qualified and have good employment history. 3 shifts. Apply, write or call:

CHECKER MOTORS CORP.

2016 N. PITCHER
Kalamazoo, Michigan 49007
616-343-6121, Ext. 293

An Equal Opportunity Employer

(44-49)

WANTED JOURNEYMEN

OR

1ST CLASS SKILLED MACHINISTS

Must be able to set up and operate turret and engine lathe Horizontal & vertical milling machines. Must have hand tools and be able to read prints and hold close tolerances. Excellent working conditions with high hourly rate and benefits and some overtime. Free Parking.

CHAGRIN — GREEN AREA
216-464-8222

LAIOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAZEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

GERIAUSIA DOVANA BET KOKIA PROGA

Rasite pas vienintelį
lietuvių kailininką
Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

185 North Wabash Avenue
Chicago, Ill. 60601 2nd Floor

DIDELIS PASIRINKIMAS
PUOSNIŲ IR PASKUTINIS
MADOS KAILIŲ!

Tel. 263-5826
(įstaigos) ir
677-8489
(buto)

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2100-9

TRYs MODERNIOS KOPLYCIOS

CLEVELANDE

Aurelija Balašaitienė

Anapus stygų skambėjimo...

Papratusi matyti pianistą Andrių Kuprevičių scenoje, kaip pianino muzikos interpretatorių, o retkarčiais net ir išpūdingą paskaitininką, reikia prisiversti, kad ji išvaizduoti taip pat ir kaip patyrusį pedagogą bei muzikinio pasaulio filosofijos ir užkulisinių faktų analizuotoją. Jo erdvi piano studija Cleveland Music School Settlement atskiro pastato patalpose yra šiltai patraukli. Be dviejų, šalia vienas kito pastatytų koncertinių rojalių (Baldwin ir Steinway) su jaukiu apšvietimu, randu neskaitlingus, bet patogius baldus, paveikslus ir paties pianisto tėvo, kultūrtechniko ir tapytojo Romualdo Kuprevičiaus, originalią Shaker Ežerų akvarelę. Randu Andrių Kuprevičių kruopščiai repetuojantį...

Užsiėmęs ne vien kaip pianistas, Music School Settlement'e ištarnavęs 22 metus kaip pianino klasės vedėjas ir Clevelando Valstybinio Universiteto Pianino Fakulteto viršininkas, įsigijo platų pedagoginį patyrimą. Jei pažįstame jį kaip 'piano poetą', tai jo patyrimas muzikos mokymo srityje jam davė progos studijuoti įvairius dėstymo metodus ir juos pritaikyti gyvenime. Trumpai mane jis supažindino su dažnai girdimu japono Suzuki muzikos mokymo metodu, kuris išsivystęs prieš 30 metų tapo efektingu, bet specifiniai Japonijos aplinkai tinkančiu metodu, išaugusiu iš japonų aplinkos, šeimos ir gyvenimo filosofijos, eksportui netinkamu. Tačiau tą metodą galima pritaikyti Vakaruose, jį pritaikant savo aplinkai. Pagrindinė idėja yra ta, kad

vaikams muzikos mokymas yra padaromas žaidimu. Tame procese labai aktyviai ir intensyviai dalyvauja bent vienas šeimos narys, dažniausiai motina. A. Kuprevičius tiki, kad pirmoje eilėje svarbu įsigyti muzikos mokymosi discipliną, kas yra gan sunku ankstyvame amžiuje. Berniukai apie 14-15 metų, o mergaitės kiek anksčiau pradeda suvokti tikrą darbo esmę ir sąmoningai studijuoti muzikos veikalus. Anot jo, pianistas turi daugiau subręsti, eidamas per visas muzikos istorijos lankas. Jis turi pažinti įvairius stilius, o vėliau giliau suipažinti su pavieniais kompozitoriais. Tai intelekto, dvasios, kūno funkcijų, reakcijos, intencijos ir sąmonės pradų suma. Tų pradų įtakoje pianistas turi tapti įrankiu, kad išreikštų ką nors abstraktaus - atkurtų iš gaidų, kaip iš negyvos schemas, gyvą organizmą. Pianistas yra ir inžinierius, kuris turi spręsti energijos kiekį vienam taškeliui. Jis turi automatiškai tiksliai padaryti viršminėtų faktorių sumą. Techniškai sunkiausia kontroliuoti laiko faktorių. Ne vien rankos pirštų technika, bet ir pedalo valdymas turi nepaprastos reikšmės. Pedalą paspaudus, kitos stygos rezonuoja, atsakydamos į specifinį stygos virpesių dažnumą. Muzika, Andriaus Kuprevičiaus supratimu yra ketvirtosios dimensijos menas, nes viskas vyksta laike ir sukelia judėjimo išpūdį. Kuo didesnis meniškasis interpretavimas, tuo svarbesnės mažiausios atlikimo detalės.

Iš ankstyviausių vaikų-

Pianistas Andrius Kuprevičius savo studijoje.

R. Plodžinsko nuotr.

tės dienų girdėdamas muziką savo namuose, motinai skambinant pianinu, tėvui - savamokslui mėgėjui grojant akordeonu, čelio ar smuiku, Andrius anksti pradėjo mokytis pianino muzikos. Baigęs Ružickio klasę, jis studijavo Berlyno konservatorijoje du metus, bet jau prieš baigdamas konservatoriją turėjo savo pirmą debiutinį koncertą. Išstis programas pradėjo skambinti vos baigęs 15 metų, o 1940-41 metų laikotarpyje jau davė rimtus koncertus Lietuvoje ir užsienyje. Karui pasibaigus, važinėjo su koncertais Prancūzų ir Amerikiečių zonose. 1946 metais tarptautiniame pianistų konkurse Ženevoje, kuriame dalyvavo 150 geriausių pasaulio pianistų, Andrius Kuprevičius pateko į 10 finalistų tarpą, gaudamas garbės diplomą 'for excellent execution'... Vien iš to tenka spręsti apie mūsų populiariaus ir talentingą pianistą sugebėjimus. 'Pilnas muzikas turi būti atlikėjas, kūrėjas ir pedagogas', tvirtina Andrius Kuprevičius, pasidalindamas su manimi savo nuomone ir patyrimu įvairiose muzikos gyvenimo sferose. 'Pilnas muzikas turi būti atlikėjas, kūrėjas ir pedagogas', tvirtina Andrius Kuprevičius, pasidalindamas su manimi savo nuomone ir patyrimu įvairiose muzikos gyvenimo sferose. 'Pilnas muzikas turi būti atlikėjas, kūrėjas ir pedagogas', tvirtina Andrius Kuprevičius, pasidalindamas su manimi savo nuomone ir patyrimu įvairiose muzikos gyvenimo sferose.

Paklaustas apie estradinio pianisto-menininko galimybes Amerikoje ir Europoje, Andrius Kuprevičius išdėstė savotiškai įdomią teoriją. Europoje koncertavimo galimybės kur kas platesnės. Amerikoje egzistuojanti 'žvaigždžių sistema' paverčia pianistą preke - už kokią sumą? Kiek pagrindinių išlaidų? Koks investuojamo kapitalo pelningumas? Columbia Artists, viena iš didžiausių agentūrų, apima beveik visą žemės rutulį. Jie 'parduoda' masiniai, kas yra 'geriausio'. Pasaulyje yra ribotas skaičius orkestrų, kuriems reikalingi aukšto standarto solistai. Agentūra tuos solistus pristato už labai aukštą honorarą, patys gaudami net 30% komisijos. Savo menininkus jis suvaržo sutarti-

mis, kuriomis reikalaujama, kad be agentūros žinios nekoncertuotų ir imtų nustatytą minimalinį honorarą. Tuo būdu, su ribotu skaičiumi pianistų, su mažiausia išlaidų, agentūros gauna didžiausią pelną. Europoje yra daug mažų galimybių, todėl ir Amerikos muzikai ir solistai važiuoja į Europą, kur įgyja vardą, nors koncertuoja už mažesnę atlyginimą.

Pats Andrius Kuprevičius neturi agento, koncertuoja dažnai, bet pripuolamai. Jis yra taip pat kviečiamas į kitus miestus 'meisterių klasioms', kurių metu atsako į iš anksto paruoštus klausimus iš muzikinės literatūros ir pedagogikos sričių, demonstruoja pažangesnius mokinius ir pan. Universitete dirbant, yra jaučiamas spaudimas, kad savo srityje esą reikia ką nors didesnio paruošti. Andrius Kuprevičius planuoja akademinį projektą rinkdamas retą medžiagą apie Chopin ir ruošdamasis koncertų ciklui ateinančių metų rudenį. Dėstydamas interpretaciją ir išpildymą, jis pabrėžia, kad interpretacija turi neribotas galimybes nepritardamas tai pianistų teorijai, kuri tvirtina, kad kompozitorių galima interpretuoti tik vienu, tobulu būdu. Bet kas gi tą būdą žino, kompozitoriui seniai pasimirus? Chopin buvęs pats geriausias savo muzikos interpretatorius. Koncertuose jis programos pradžioje skambindavęs vieną veiklą, kuri gale kartodavęs, jį interpretuodamas kitoniškai. Ne kartą buvęs paklaustas, ar tai esąs jo naujas veiklas. Čia Andrius Kuprevičius gyvai pailustravo, paskambindamas garsiojo Mozarto Turko Maršo vieną frazę bent keturiais būdais. Kiekvieną kartą muzika buvo tiksli, tačiau tik pati paskutinioji jo skambinimo versija sudarė gyvą išpūdį dinamiško judėjimo ir ritmiško melodijos plaukimo į vieną, ištisą reikšmingą frazę.

Jo nuomonė apie mūsų taip iškeltą kompozitorių M.K. Čiurlionį nėra taip

aukšta, palyginus su Vytauto Bacevičiaus kompozicijomis. 'Jis savo laiku, būdamas gyvas, nebuvo supras-tas, nes rašė skirtingai, moderniai ne dėl laiko dvasios, bet todėl, kad jo talentas taip reikalavo. Kaune valstybinio simfonijos orkestro nariai dažnokai iš jo pasijuokdavo', pasakojo jis.

Pats Kuprevičius favoritu neturįs. Jis savo repertuarui pasirenka tai, kas tam momentu geriausiai tinka. Prisipažįsta, kad jo skonis keitėsi, ypatingai prisiminus mėgiamus kompozitorius ankstyvosios jaunystės metais. Anksčiau nemėgęs impresionistų, šiandien randa juos įdomius ir vertingus. Jis tvirtina, kad kompozitorių pirma reikia gerai pažinti, kad galima būtų jį pamėgti ir vertinti. Jaunam žmogui dažniausia imponuoja gaivalingumas, dinamika, jėga. Vėliau pamėgiama romantikai, lyrikai.

Besiruošdamas sekančių metų Chopin 5 koncertų ciklui, Andrius Kuprevičius bandys aprėpti visą Chopin kūrybą, išbalansuodamas kiekvieno koncerto programą taip, kad ji būtų įdomi ir įvairi, pamašyta su daugiau ir mažiau žinomais kūriniiais.

Prieblandai pasibeldus į langus, dar jautriau virpa fortepiono stygos. Tik mano mintyse jų virpėjimas tapo daug reikšmingesnis, labiau suprantamas, ir giliau įvertinamas, išklašius Andriaus Kuprevičiaus sklandaus ir įdomaus pasakojimo. Su nekantrumu laikiu būsimo Chopin koncertų ciklo, šį kartą jau ne vien praleisdama jo kompozicijų skambesį paviršutiniškai pro savo ausis, bet ir sąmoningai įsitėmydama visas technikas ir interpretacijos detales, kurių suma neveltui suteikė mūsų iškiliajam pianistui 'piano poeto' vardą.

SEWING MACHINE
(POWER) OPERATORS

with experience. Manufacturer of tarpaulins. Apply in person 9 to 2, John Johnson Co. 1481 14th, Detroit, Mich. (45-51)

PAREMKITE DIRVOS ATSTATYMĄ

Dirvos pilnam atsistatymui, savo namo įsigijimui ir spaustuvės įrengimui reikia 95,000 dol. Jau surinkta ir laikoma atstatymo fonde 64,000 dol. Dar trūksta 31,000 dol.

Padėkite šią sumą greičiau surinkti. Aukos galima įteikti Atstatymo komitetams Chicagoje, Clevelande ar tiesiog Dirvai pasinaudojant šia atkarpa. Iš anksto širdingai dėkojame.

DIRVA

DIRVA

P. O. Box 03206

Cleveland, Ohio 44103

Šiunčiu dol. auką Dirvos atstatymui.

Pavardė ir vardas

Adresas

Po koncerto buvo pagerbti ramovėnų choro vadovai ir nariai. Nuotraukoje choro vadovas muz. J. Kazėnas ir pianistė G. Karsokienė su dalimi choro narių. V. Bacevičiaus nuotr.

LIETUVOS KARIO ŽYGLIAI PAMINĖTI

Lietuvių Karių Veteranų Sąjungos Ramovė Clevelando skyrius š. m. lapkričio 20 d. Lietuvių namuose suviesė Lietuvos kariuomenės šventės paminėjimą. Iškilnės pradėtos JAV ir Lietuvos himnais, sugiedotais sol. J. Kazėno. Skyriaus pirmininkas A. Jonaitis trumpa kalba apibūdino šventės prasmę. Žodžiu ramovėnus sveikino LB Clevelando Apyl. pirmininkas J. Malskis, DLK Birutės draugijos Clevelando sk. pirmininkė V. Nagevičienė, ALTo var-

du dr. V. Stankus ir Kar. Juozapavičiaus šaulių kuopos pirm. dr. K. Pautienis. Buvo pagerbti Lietuvos kariuomenės savanoriai-kūrėjai V. Šenbergas, K. Barniškis, J. Lozoraitis, V. Braziulis, A. Johansonas ir dr. K. Pautienis. Jiems ir baliuje buvusioms jų ponios V. Nagevičienė prisegė po gėlę, šiam tikslui atsiųstą ramovėnų parengimų mecenatės Irenos Plechavičienės. Meninę programos dalį atliko ramovėnų choras vadovaujant Juliui Kazėnui ir akompanuojant Genovaitei Karsokienei. Pirmieji jų dainos žodžiai "Kur dangus

ugnim liepsnoja", klausytojų mintis nukėlė į anuos laisvės kovų laikus, kada ilgai vergavusios tautos karys ginklu iškovojo laisvę. Ramovėnai padainavo 7 dainas. Tvirti, dar gana jaunatviškai skambantieji balsai, drausmingai išlaikytas dainų tempas ir sąskambis paliko klausytojams malonų įspūdį. Dainas apibūdino K. Ralys.

Po to buvo skanios Br. Mainelienės ir talkininkių paruoštos vaišės. Ramovėnai V. Skirpstas, Vl. Blinstrubas ir St. Lukas visiems draugiškai bare patarnavo. Šokiams grojo serbų orkestras Slaboda. Svečiai, kurių buvo arti 200, smagiai pasi linksmino. Ramovėnai Pr. Mainelis ir Pr. Karalius talkinami ponių Petrauskienės ir Miglinienės pravedė loteriją. Be įprastinių "kilniųjų gerimų" bonkų buvo vertingas laimikis recorderis, kurį padovanojo ramovėnas J. Balbaitas. Ramovėnas J. Malskis suorganizavo pelno davusius "gėlių valsus".

Ramovės sk. valdyba su pirmininku A. Jonaičiu ir nariais Pr. Maineliu, St. Astrausku, Pr. Karalium ir talkininkais pelnė visų šventės dalyvių padėką už tvarkingą ir malonų Lietuvos kario žygių paminėjimą. (pk)

• Žaibo Klubo šokių vakare lapkričio 19 d. Lietuvių Namuose buvo surengta parodėlė, kurioje grafiniai aiškinama sporto įtaka žmogų, rodomi mėtymo diskai ir rutuliai, karati įrankiai, daug nuotraukų, slidės, batai; skaidrės ir filmos.

• Kar. A. Juozapavičiaus šaulių kuopa lietuviškiems kultūriniams reikalams paaugojo 345 dolerius: šv. Kazimiero lit. mokyklai 50 dol., lietuviškai spaudai 45 dol., šaulių sąjungos leidžiamai knygai dr. Jurgėlos Lithuania — The Outport of Freedom 100 dol., P. A. Brazinskams 50 dol. Kapo-

Aleksandra ir Liudas Sagiai atsisveikina su išvykstančiais dviem Grandinėlių nariais D. Motiejūniene, išvykstančia į Arizoną, ir Narbutaičiu įstojusiu į JAV karo laivyną.

J. Garlos nuotr.

čiaus leidžiama anglų kalba Lietuvos Enciklopedija jau anksčiau užsakyta, siunčiama Clevelando Universitetui, be to šaulių namams Chicagoje paaugojo 100 dol. (kp)

• Dail. N. Palubinskienės meno parodoj, kuri įvyks gruodžio 11-12 dienomis Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos salėje, matysime jos oforto darbus, medžio ražinius, piešinius tušu. Parodą rengia Vyr. skaučių židinys.

DRAUDIMAS JUMS IR JŪSŲ ŠEIMAI

Prieš perkant naują, ar atnaujinant turimą draudimą kreipkitės pas mane ir tikrai įsitikinsite, kad State Farm draudimas yra geriausia vertė prieinama kainai.

KĘSTUTIS GAIDŽIONAS
28801 Lake Shore Blvd.
Willowick, Ohio 44094
Įstaiga 943-1202.
Namai 731-1078

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINĖS IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskite savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiektis su Maskva suteiks jums žinia apie kelionės paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

152 THE OLD ARCADE

TELEF. 621-6036

CLEVELAND, OHIO 44114

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Telefonas (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI.

Dengiamo stogus apartamentams, įmonėms, krautuvėms.

Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius.

MARTINS ir GUNARS KAULINS

Lakewood, Ohio

Kūrėjai savanoriai dr. K. Pautienis, K. Barniškis, A. Johansonas, J. Lozoraitis ir V. Braziulis kariuomenės šventės minėjime, Clevelande. V. Bacevičiaus nuotr.

APLANKYKIT VILNIŲ IR SAVO PAŽISTAMUS 1977 METAIS!

SUSITARKIT DĖL SAVO KELIONĖS CLEVELANDE.

Praleiskit 5 dienas Vilniuje, 1 dieną Kaune, 1 dieną Maskvoje ir 1 dieną Amsterdame.

Viskas, įskaitant kelionę lėktuvu iš New Yorko, viešbučiai, žymesnių vietų apžiūrėjimas, maistas ir persikėlimai — tikrai \$792.00.

Išvykstama 1977 m. balandžio 1, 15 ir 29 d.d.

Dėl informacijų ir rezervacijų prašom kreiptis į KOLLANDER WORLD TRAVEL, INC.

589 EAST 185TH ST.

CLEVELAND, OHIO 44119

TEL. (216) 692-2225

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandose suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

• GRUODŽIO 11-12 D. dail. N. Palubinskienės darbų paroda, rengia shautės židinetės.

• GRUODŽIO 19 D. A. Kasulaičio knygos "Lithuanian Christian Democracy" sutiktuves.

• SAUSIO 2 D. Šv. Kazimiero lit. mokyklos Kalėdų egulutė.

• SAUSIO 22 D. Dirvai paremti balius Lietuvių Namų salėje.

• VASARIO MĖN. 5 D. — literatūros vakaras, rengia moksleiviai ir studentai ateitininkai.

• VASARIO 19 D. Tradicinis užgavėnių blynų balius Lietuvių Namuose. Rengia Pilenų tunto skautų tėvų komitetas.

• KOVO 12 D. Kaziuko mugė.

• BALANDŽIO 16 D. 1977 m. Grandinėlių balius Slovėnų Auditorijoje.

• BALANDŽIO 23-24 D.D. Birutietės rengia reto įdomumo skulptūros parodą.

• BALANDŽIO 24 D. Aldonos Stempuzienės - Šviedienės, Jono Švedo koncertas Cleveland Music School Settlement.

• BALANDŽIO 24 D. Šv. Kazimiero lit. mokyklos mokinių pirmoji šv. komunikacija.

• BALANDŽIO 30 — GEGUŽĖS 1 D. Ateitininkų šeimos šventė Dievo Motinos Nepaliaujamos Pagalbos parapijoje.

• GEGUŽĖS 8 D. Šv. Kazimiero lit. mokyklos Motinos dienos minėjimas.

CLEVELANDE IR APYLINKSE

• Vilija Nasvytytė, tarnaujanti JAV karo aviacijoje ir šiuo metu esanti vienoje aviacijos bazėje Ispanijoje, užsiprenumeravo Dirvą ir pridėjo auką 7 dol. savo laiške rašo: "Aviacijoje tarnaujant esu atitolusi nuo lietuvių, o ypač Clevelando lietuvių gyvenimo. Nors retkarčiais gaunu iš namų Dirvos numerius, bet noriu reguliariai ją gauti, todėl užsiprenumeruoju metams ir kartu pridėdau mažą auką Dirvai."

Labai laukiu Dirvos, nes smagu sekti lietuvišką veiklą ir įvykius."

Vilija Nasvytytė, clevelandiečių Jono ir Reginos Nasvyčių duktė, gyvendama Clevelande buvo aktyvi lietuvių jaunimo gretose ir dažnai talkindavo lietuvių organizacijų parengimams, atlikdama meninę programą. Ji yra baigusi aukšt. li-tuanistinę mokyklą ir joje mokytojavusi.

• Ona Staniškienė, 81 m. amž. mirė lapkričio 26 d. Palaidota Newbury kapinėse. Nuliūdime liko duktė Gerta ir žentas Pranas Karaliai ir dvi seserys Clevelande Elzė Rezienė ir Charlotte Fabijonienė.

• Miesto šiltadaržyje, 750 E. 88 St. vyksta puiki gėlių paroda. Visi maloniai kviečiami veltui aplankyti šią nuostabią puikią parodą. Atidaryta septynias dienas savaitėje nuo 9:30 val. ryto iki 4:30 val. p. p.

CLEVELANDO IR OHIO LIETUVIAI

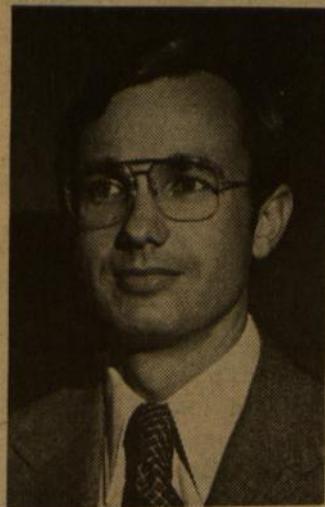
Dirvos Atstatymo Talkos Komitetas ir Dirva JAV 200 metų ir Dirvos 60 metų su-kakčių proga leidžia informacinį leidinį anglų kalba — Clevelando ir Ohio Lietuviai. Leidinį redaguoja Antanas Butkus, Kęstutis Gaidžiūnas ir Juozas Stempuzis. Jame bus atspausdintos pagrindinės informacijos apie čia veikiančias lie-

tuvių organizacijas. Tame leidinyje tilps ir keletas straipsnių: Trumpa Lietuvos praeities apžvalga, svarbiosios datos mūsų valstybės gyvenime, lietuvių įsikūrimas ir veikla Clevelande bei Dirvos 60-ties metų kelias.

Leidiny bus finansuojamas iš surinktų skelbimų bei organizacijoms apdėtų mokesčių. Pelną likutis bus skiriamas Dirvos Atstatymo Talkos Komitetui. Leidinyje spausdinami ir rėmėjai: Už minimalų mokesť (išlaidoms padengti) kviečiami visi Clevelando ir Ohio lietuviai įrašyti savo šeimos narių vardus į rėmėjų sąrašus. Tai labai reta proga šias žinias palikti mūsų istorijai. Tas leidiny bus labai plačiai paskleistas amerikonių ir valdžios įstai-gų tarpe. Tai bus ilgalaikės vertės istorinė medžiaga, kuri bus nuolatos vartojama informacijai apie Clevelando lietuvių, jų organi-zacijas ir darbus.

Norint įsirašyti savo pavardes šio leidinio rėmėjų sąrašuose prašoma neatidėliojant skambinti Onai Jokūbaitienei — 681-9143, Romai Tatarūnienei — 531-5924, Linui Staškūnui — 481-2216, Vytautui Stuogiui — 486-2387, ar Danutei Ramonienei — 481-6562.

Leidinio medžiaga baigiamą surinkti Vilties spaustu-vėje ir jis greit bus spausdinamas. Rėmėjams jis bus dalinamas veltui.

• H. Gene Nau paskirtas May Co. Clevelande prezidentu. May Co. yra viena iš stambiausių prekybos bendrovių Amerikoje, turinti 137 krautuves ir jos centras yra St. Louis, Mo.

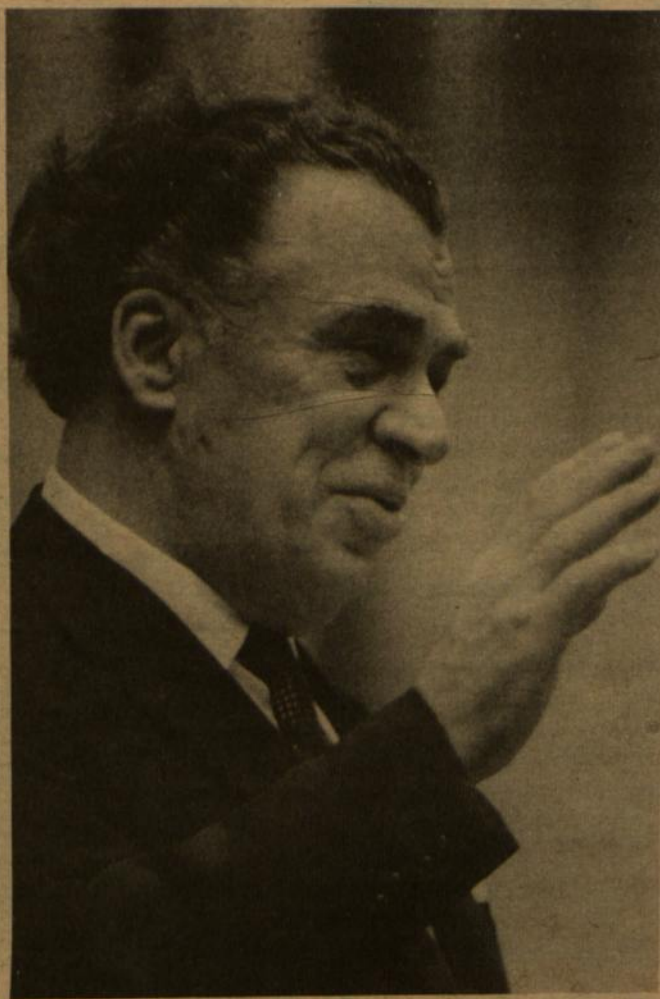
May Co. savo skelbimais remia Dirvą.

PUIKUS IR PELNINGAS INVESTAVIMAS

Komercinis mūrinis 28 metų senumo pastatas, apie 8,000 (aštuoni tūkstančiai) kvadratinėjų pėdų. Daugiau negu akras žemės, didelė aikštė automobiliams statyti. Labai geroje ir patogioje vietoje, arti Lakeshore Blvd. Visi pasiūlymai bus svarstomi. Kreipkitės į Daną Čipkienę.

CIPKUS REALTY
31715 Vine St.
Willowick, Ohio 44094
943-0910

ANTANAS GUSTAITIS ATVYKSTA Į CLEVELANDĄ

Humoristas Antanas Gustaitis atliks meninę programą ruošiamame Dirvai paremti baliuje sausio 22 d. Lietuvių Namuose. Šia proga jis žadąs į programą įtraukti ir keletą "aktualijų" iš clevelandiečių veiklos.

V. Maželio nuotr.

• Birutietės š. m. gruodžio 5 d. renkasi pasitarti dėl veiklos skyriaus pirminkės V. Nagevičienės bu-te.

ATITAIŠYMAS

Clevelando Lietuvių Dienos aprašyme (Dirva Nr. 47) audinių skyriuje rinkinį turėjo ne p. Balašaitienė, bet p. Balaišienė. Atsiprašome dėl korektūros klaidos.

NAUJAS GROŽIO SALIONAS

SILVER SHEARS BEAUTY SALON

687 E. 185 St. Cleveland, O.

Vienintelis lietuvių moderniškai įrengtas grožio salionas. Automobiliams pastatyti aikštė yra už Bi-Rite maisto krautuvės.

Vedėja Giedrė Mazoliauskaitė.

Dėl susitarimo skambinti — 486-4240

Vincas Gelgotas

WANTED JOURNEYMEN DIE MAKERS

High hourly rate, excellent working conditions and fringe benefits for qualified individuals. Experience on progressive dies necessary. Apply in person.

ROCKSTEDT TOOL & DIE INC.

9227 CLINTON RD.
CLEVELAND, OHIO
216-651-4766

(48-50)

Mokame aukščiausią nuošimtį už santaupų pažymėjimus

6½% įnešus \$1,000
12 mėnesių

6¾% įnešus \$1,000
30 mėnesių

7½% įnešus \$1,000
48 mėnesiam

7¾% įnešus \$1,000
72 mėnesiam

Pagal federalinės valdžios įsaką už santaupas, išimtas oš pažymėjimo sąskaitos prieš nurodytą laiką, nemokamas nuošimtis už 90 dienų, o už likusį periodą ant išimtos sumos išmokamas tik reguliarius santaupų knygutės nuošimtis (5 1/4%)

Patogiausias taupymo būdas reguliari taupymo knygutė

Už įnašus mokame

5¼%

Įdedi kiek nori, išimi kada nori

Nuošimtis apskaičiuojamas kiekvieną dieną ir išmokamas du kartus metuose

Santaupų sąskaitos apdraustos iki \$40,000.

MES TEIKIAME GEROMIS SĄLYGOMIS PASKOLAS NAMŲ PIRKIMUI

Open
Saturdays
Closed
Mondays

Superior Savings
AND LOAN ASSOCIATION

MAIN OFFICE
798 East 185th St.

SUPERIOR OFFICE
6712 Superior Ave.

EUCLID OFFICE
13515 Euclid Ave.

CEDAR OFFICE
14406 Cedar Road
(near Green)

DIRVA

• Kiaunių šeima, Jamaica, N. Y., vietoj gėlių a. a. Stasiui Gudui mirus, atsiuntė auką Dirvai 15 dol., tautinei spaudai paremti, dėl kurios išlikimo visad sielodavosi velionis. Ačiū už auką.

• Albinas S. Trečiokas, ilgametis lietuvių visuomenės veikėjas New Jersey ir New Yorko apylinkėse šiuo metu gyvena Largo, Floridoj, spalio 23 d. buvo de-

šinėj pusėj paralyžuotas. Šiuo metu palengva sveiksta namuose žmonos Onos globoje. Žmona užprenumeravo "Tautinės minties keiliu" leidžiamą istoriją.

NESENSTANTI
DOVANA — DAILĖS
KŪRINYS

Gausus pasirinkimas daugelio dailininkų darbų. Kai nos \$20-300 Čiurlionio Galerija, Inc. 4038 Archer Av. Tel. 254-4470, 523-9162.

Buvusiam ALT S-gos Rytų Apygardos
pirmininkui

A. A.

STASIUI GUDUI

mirus, žmoną VERONIKĄ ir dukras GRAŽINĄ ir AUDRONĘ su šeimomis skausmo
prislėgtas pilnai užjaučiu ir kartu liūdžiu

Algirdas Jonys
ALT S-gos Rytų Apygardos
pirmininkas

A. A.

STASIUI GUDUI

mirus, Jo žmonai VERONIKAI ir dukterims
dr. GRAŽINAI su vyru ir AUDRONEI giliai
ir nuoširdžiai užuojautą reiškiame ir drauge
liūdime

Kiaunių šeima

Visuomenininkui dipl. ekon.

STASIUI GUDUI

mirus, artimiesiems reiškiu giliai užuojautą. Su velioniu kartu teko vargti Muehldorfo (Bavarijoje) Pabaltiečių DP stovykloje, kur velionis nuo 1946 iki 1949 m. buvo Lietuvių Komiteto Pirminkas.

Antanas Bernotas

Mielam studijų dienų bičiuliui

A. A.

STASIUI GUDUI

mirus, jo šeimą, gimines ir artimuosius nuoširdžiai
užjaučiame

Joana ir Steponas
Kęsgailos

MONTREALIO LIETUVIŲ STUDENTŲ SĄJUNGA
MIELAI KVIEČIA VISUS STUDENTUS Į XIV TRADICINĘ

ŽIEMOS STOVYKLĄ

KURI ĮVYKS NUO 1976 M. GRUODŽIO MĖN. 27 D. IKI
1977 M. SAUSIO MĖN. 1 D., L'AUBERGE DE LA
PERDRIERE VIEŠBUTYJE, ST. DONAT, QUEBEC.

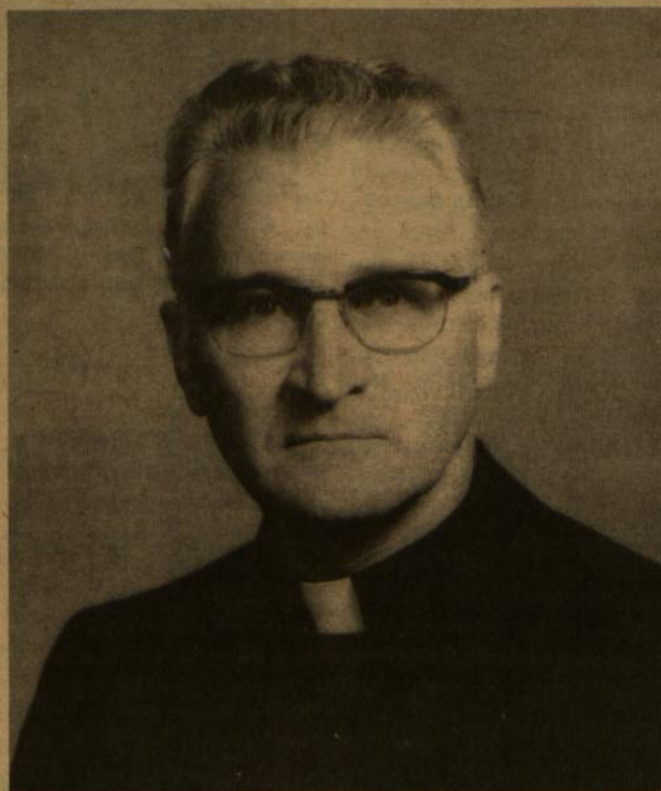
STOVYKLOS PROGRAMA PRITAIKYTA PRIE SLIDINĖJIMO IR ĮVAIRIŲ
ŽIEMOS SPORTU BEI SOCIALINĖS PROGRAMOS.

Stovyklos kaina: \$82.00. Įmokėjimas: \$40.00, kuris nebus gražimas po gruodžio 10 d.

Dėl informacijų ir įmokėjimų:

GINTARAS NAGYS	ARBA	REGINA KUDŽMAITĖ
700B CHAMPAGNEUR		5045 BOSSUET
MONTREAL, QUE.		MONTREAL, QUE.
CANADA H2V 3P8		CANADA HIM 2M3
(514) 277-7868		(514) 256-4318

NAUJAS LIETUVIŲ JĖZUITŲ PROVINCIOLAS

Naujasis lietuvių jėzuitų provincijolas tėv. Leonas Zaremba, S. J.

Tėvas Pedro Arrupe, jėzuitų Generolas, paskyrė lietuvių jėzuitų Viceprovincijos naujuoju Provincijolu Tėvą Leoną Zarembą, S. J., kuris šiuos metus eina klebono asistento pareigas lietuvių Dievos Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijoje Clevelande.

Leonas Povilas Zaremba

gimė 1923 šeduvoje, Panevėžio apskr.

Pradžios mokyklą lankė Šimonyse ir Kupiškėje. 1941 m. baigė Panevėžio gimnaziją.

1942 įstojo į Kauno kunigų seminariją ir studijavo Vytauto Didžiojo Universiteto filosofijos fakultete. Pirmuosius teologijos me-

tus mokėsi Eichstaetto (Bavarijoje) kunigų seminarijoje. Trejus likusius teologijos metus studijavo Romos Gregorianumo Universitete. 1948 gavo teologijos licencijato laipsnį ir tais pačiais metais buvo įšventintas kunigu.

1948 gale nuvyko į Čilę ir dirbo pastoracinį darbą, studijuodamas penktuosius teologijos metus Santiago Katalikų Universitete. Vienėjus metus kapelionavo Santiago katedroje.

1952 įstojo į Jėzaus Draugiją. Naujokyną atliko Čilėje. Dvejus metus gilino teologines studijas San Miguel Universitete, Argentinoje. Dvejus metus mokytojavo Tacuarembio gimnazijoje, Urugvajuje. 1958 m. gale atvyko į Chicago; dirbo Jaunimo Centre. 1960-61 mokslo metais studijavo asketinę teologiją Pomfret Center, Conn. Vienėjus metus buvo Chicagos lietuvių jėzuitų namų vyresniojo pagalbininku ir vienerius metus vikaravo Montrealio lietuvių parapijoje. Buvo Montevideo lietuvių parapijos klebonu trejus ir pusę metų, vienerius metus Brazilijoje Sao Paulo lietuvių jėzuitų vyresniuoju ir ketverius metus Montrealio lietuvių Aušros Vartų parapijos klebonu. Dvejus metus vadovavo Chicagos lietuvių religinėms radijo programoms. Nuo 1974 rudens Clevelando lietuvių Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos klebono asistentu ir lietuvių jėzuitų provincijolo pagalbininku.

Provincijolo pareigas Tėvas Zaremba perims 1977 m. sausio 1 d. iš kun. Gedimino Kijausko, S. J., kuris vadovavo lietuvių jėzuitų Provincijai nuo 1967 metų, tvarkydamas jėzuitų veiklą Jungtinėse Amerikos Valstybėse, Kanadoje, Brazilijoje ir Urugvajuje.

• Užuojautą a. a. S. Gudui pareiškė (Dirva Nr. 46) ne Pikšniai, bet Emilija, Stasys, Raimundas ir Vytautas Pikšriai, gyv. Chicagoje. Atsiprašome dėl klaidos.

Brangiai motinai ir seseriai

SALOMĖJAI JURGUTAVIČIENEI

iškeliauvus amžinybėn, nuoširdžiai užjaučiame
dukterį DANUTĘ KIZIENĘ su vyru, seserį
ANTANINĄ PETRAITIENĘ su šeima

Barbara ir Vacys
Petkai

Roma ir Henrikas
Tatarūnai

Elza ir Vytautas
Račkauskai